BR .0007.45.2015

2015-33679

UCHWAŁA NR 140/XI/2015
RADY MIASTA RYBNIKA

z dnia 18 czerwca 2015 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Zintegrowanego Rozwoju Miasta Rybnika do roku 2020

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. 2013 r. poz. 594 ze zmianami), w związku z uchwałą Nr 513/XXXV/2013 Rady Miasta Rybnika z dnia 22 maja 2013 r. w sprawie przyjęcia raportu z realizacji Strategii Zintegrowanego Rozwoju Miasta Rybnika za lata 2011-2012,

na wniosek Prezydenta Miasta, po zaopiniowaniu przez Komisję Gospodarki Przestrzennej i Działalności Gospodarczej,

Rada Miasta Rybnika
uchwala:

§ 1. Przyjąć „Strategię Zintegrowanego Rozwoju Miasta Rybnika do roku 2020" stanowiącą załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Rybnika.

§ 3. Traci moc Uchwała Nr 530/XXXIV/2005 Rady Miasta Rybnika z dnia 27 kwietnia 2005 r. w sprawie przyjęcia Strategii Zintegrowanego Rozwoju Miasta Rybnika.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta

Adam Fudali

Załącznik do Uchwały Nr 140/XI/2015
Rady Miasta Rybnika
z dnia 18 czerwca 2015 r.

MIASTO RYBNIK

Strategia Zintegrowanego Rozwoju Miasta Rybnika do roku 2020

Rybnik 2015

Spis treści

1. Wprowadzenie ... 3
1.1. Przesłanki sformułowania strategii rozwoju miasta Rybnika ... 3
1.2. Tryb prac nad formułowaniem strategii ... 4
2. Uwarunkowania strategicznego rozwoju Rybnika ... 7
2.1. Podstawowe informacje o Rybniku ... 7
2.2. Pozytywne wyróżniki decydujące o atrakcyjności i pozycji strategicznej Rybnika ... 10
2.3. Wyzwania i związane z nimi procesy rozwoju Rybnika ... 14
3. Scenariusz ewolucyjnego rozwoju Rybnika „Rybnik 2020+" ... 18
4. Wizja rozwoju Rybnika „Rybnik 2020+" ... 20
5. Cele rozwoju Rybnika ... 23
6. Uwarunkowania realizacji celów rozwoju miasta Rybnika ... 28
7. Programy wdrażające cele strategii rozwoju miasta Rybnika ... 33
8. Zasady wdrażania strategii rozwoju miasta Rybnika ... 56
9. Spis tabel ... 59
10. Spis schematów ... 59
Załącznik nr 1 - Powiązania strategii rozwoju Rybnika ze *Strategią Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+"* i *Strategią rozwoju Subregionu Zachodniego Województwa Śląskiego* ... 60
Załącznik nr 2 – Lista uczestników warsztatów ... 67

przygotowanie dokumentu:
dr Krzysztof Wrana – Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach
we współpracy z Wydziałem Rozwoju Urzędu Miasta Rybnika.

1. Wprowadzenie

1.1. Przesłanki sformułowania strategii rozwoju miasta Rybnika

Podjęcie prac nad strategią rozwoju miasta Rybnika wiąże się z wystąpieniem istotnych przesłanek mających swoje miejsce zarówno w samym mieście, jak również w jego regionalnym i ponadregionalnym otoczeniu. Wśród przesłanek wewnętrznych należy wskazać:

- głębokie przeobrażenia lokalnej gospodarki, które zaszły w mieście w ostatnich kilkunastu latach,
- przemiany społeczne, w tym zmiany zachodzące w oczekiwaniach, aspiracjach i zachowaniach mieszkańców w powiązaniu ze zmianami poziomu mobilności zawodowej mieszkańców Rybnika,
- zmiany w strukturze demograficznej miasta pociągające za sobą konsekwencje dla oceny warunków życia w mieście oraz dla rozwoju usług społecznych,
- przyspieszoną dynamikę w przebiegu wewnętrznych procesów rozwoju,
- doświadczenia wyniesione z realizacji dotychczasowych strategii, planów i programów lokalnych.

Obok przesłanek wewnętrznych można wskazać następujące istotne przesłanki zewnętrzne uzasadniające sformułowanie strategii:

- wejście w nowy okres programowania w Unii Europejskiej do roku 2020,
- zaktualizowanie *Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego* i nadanie jej nowego horyzontu czasowego (2020+),
- opracowanie Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego dostosowanego do nowego okresu programowania w Unii Europejskiej,
- opracowanie strategii rozwoju Subregionu Zachodniego Województwa Śląskiego,
- zmiany zachodzące w otoczeniu konkurencyjnym i kooperacyjnym miasta, ze szczególnym uwzględnieniem procesów w województwie śląskim, kształtowaniem obszarów funkcjonalnych regionu oraz nowych relacji między głównymi ośrodkami regionu, szczególnie między Rybnikiem a podlegającą procesom metropolizacji Aglomeracją Górnośląską,
- zmiany w polityce lokalnej realizowanej przez samorządy w Subregionie Zachodnim Województwa Śląskiego.

Uwzględnienie powyższych przesłanek oraz potrzeby związane z zarządzaniem miastem wyznaczają istotę strategii oraz cele procesu jej formułowania i wdrażania. Cele te obejmują:

- doskonalenie dotychczasowych procesów rozwoju oraz podnoszenie poziomu kreatywności w zarządzaniu rozwojem lokalnym,
- rozszerzania zakresu dostępnych potencjałów rozwojowych,
- integrowanie różnych funkcji i działalności w spójny rozwój miasta,
- identyfikowanie nowych funkcji decydujących o rozwoju społeczno-gospodarczym miasta,
- stworzenie pola działania dla podmiotów lokalnych, zwiększanie liczby podmiotów zaangażowanych w rozwój miasta, a w dalszej kolejności integrowanie aktywności podmiotów lokalnych,
- przyciągnięcie podmiotów zewnętrznych z ich potencjałami i aktywnościami napędzającymi rozwój miasta,

- określenie pozycji miasta w otoczeniu oraz określenie pożądanych relacji z podmiotami w otoczeniu, w szczególności z podmiotami Subregionu Zachodniego, podmiotami w Aglomeracji Górnośląskiej oraz potencjalnymi partnerami współpracy transgranicznej,
- stworzenie punktu odniesienia dla oceny zachodzących procesów rozwoju.

1.2. Tryb prac nad formułowaniem strategii

Strategia Rozwoju Rybnika została opracowana w trybie partnersko-eksperckim przy wykorzystaniu różnych źródeł informacji o mieście. Podstawą dla sformułowania dokumentu stała się analiza:

- treści podstawowych opracowań lokalnych,
- treści strategii regionalnych oraz krajowych,
- danych statystycznych.

Fundamentem procesu strategicznego była współpraca z podmiotami lokalnymi reprezentującymi różne rybnickie środowiska. We współpracy tej wykorzystano grupowe metody twórczego myślenia. Podstawowe części strategii, to jest diagnozę, cele strategiczne oraz przedsięwzięcia i działania wdrażające strategię wypracowano w trakcie warsztatów z udziałem liderów lokalnych reprezentujących różne sektory gospodarcze i społeczne. Przeprowadzono następujące spotkania warsztatowe:

- cztery warsztaty strategiczne z udziałem szerokiego spektrum podmiotów lokalnych, w szczególności reprezentujących biznes, naukę, kulturę, edukację, organizacje pozarządowe, w tym organizacje religijne, sport i rekreację, a także samorząd lokalny,
- warsztat z udziałem rybnickich przedsiębiorców,
- warsztat z udziałem młodzieży Rybnika.

Warsztaty – realizowane metodami interaktywnymi – przyczyniły się do osiągnięcia efektów ważnych zarówno w fazie formułowania, jak i wdrażania strategii. Zaliczyć można do nich:

- konsensus środowisk lokalnych poprzez:
  - stworzenie możliwości do wymiany informacji między podmiotami oraz konsolidacji wiedzy o mieście,
  - skonfrontowanie różnych poglądów na temat sytuacji i pożądanych kierunków rozwoju miasta,
  - uzgodnienie wizji rozwoju miasta,
- integrację aktywności podmiotów lokalnych poprzez:
  - wykreowanie płaszczyzn współpracy lokalnych podmiotów,
  - stworzenie akceptowanej przez podmioty lokalne wiązki projektów do partnerskiej realizacji,
- edukację podmiotów lokalnych w zakresie:
  - poznania różnych aspektów rozwoju lokalnego,
  - zarządzania strategicznego i zarządzania projektami.

Warsztaty przyczyniły się do uzgodnienia szczegółowych oczekiwań względem strategii rozwoju Rybnika. Oczekiwania te wyrastają z przyjęcia założenia, że wdrożenie strategii to przede wszystkim wprowadzenie zmian w procesy jakie zachodzą w mieście. Pożądane zmiany, które powinny być efektem wdrażania strategii, zostały ujęte na schemacie 1.

Schemat 1. Pożądane zmiany będące wynikiem realizacji strategii

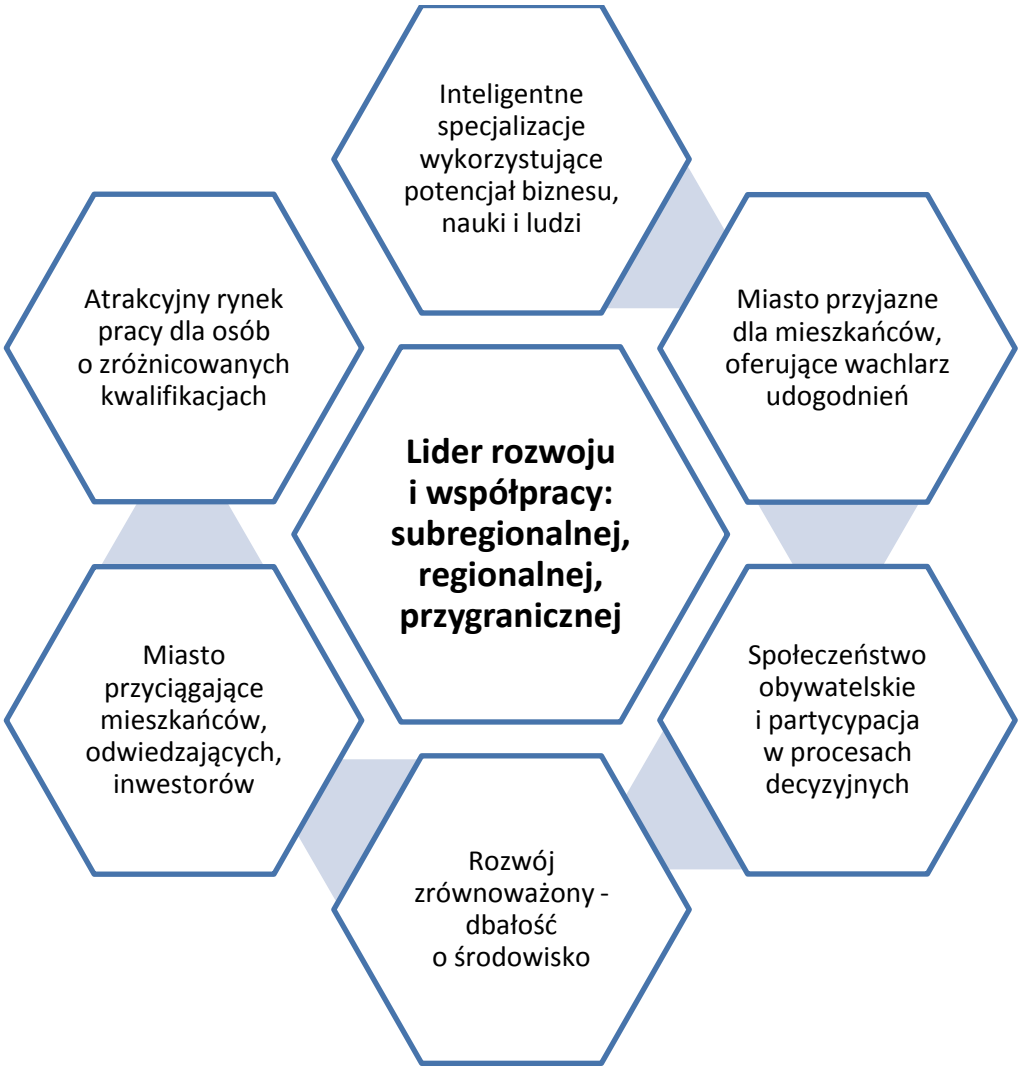

Warsztaty uwzględniały aspekty diagnostyczne i kreatywne. W części diagnostycznej warsztatów określono sytuację wyjściową miasta, wskazano wyróżniki Rybnika, zdefiniowano główne wyzwania, określono uwarunkowania decydujące o pozycji Rybnika w otoczeniu, zidentyfikowano – w ujęciu wariantowym – przewidywane ewolucyjne kierunki rozwoju. W części kreatywnej warsztatów sformułowano wizję rozwoju miasta oraz cele i przedsięwzięcia wdrożeniowe. Wypracowane w trakcie warsztatów wyniki znalazły swoje odbicie w strukturze strategii.

Struktura strategii rozwoju Rybnika – zaprezentowana na kolejnym schemacie – obejmuje trzy główne części: diagnostyczną, aksjologiczną oraz wdrożeniową. Warto zaznaczyć, że w opracowaniu kolejnych części zastosowano oryginalne podejście polegające na:

- opracowaniu diagnozy w sposób dynamiczny – w dokumencie, dla uproszczenia jego formy, nie zamieszczono szczegółowych danych źródłowych, a jedynie wyniki analiz, z[illegible] zaprezentowane wyróżniki, wyzwania i scenariusze mają za zadanie przedstawienie dynam[illegible] rozwojowej miasta,

8

- opracowanie części aksjologicznej (priorytetów i celów rozwoju miasta) w oparciu o porównanie procesów ewolucyjnych z pożądanymi kierunkami rozwoju miasta, a w konsekwencji skupienie w strategii uwagi na kreowaniu nowych procesów rozwoju przy założeniu podtrzymywania pozytywnych procesów rozwoju zachodzących dotychczas w Rybniku,
- opracowanie części wdrożeniowej z uwzględnieniem wdrażania poprzez przedsięwzięcia oraz poprzez tworzenie warunków organizacyjnych.

Schemat 2. Struktura strategii rozwoju Rybnika

2. Uwarunkowania strategicznego rozwoju Rybnika

2.1. Podstawowe informacje o Rybniku

RYBNIK NA TLE WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

RYBNIK

POWIERZCHNIA: **148,36 km²** *14. pozycja w Polsce 5. pozycja w Województwie Śląskim*

LICZBA MIESZKAŃCÓW: **140 052 osób** *25. pozycja w Polsce 9. pozycja w Województwie Śląskim*

GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA: **944 osób/1 km²**

	RYBNIK	ŚLĄSKIE
Przyrost naturalny na 1000 osób:	1,2	-1,4
Saldo migracji na 1000 osób:	-2,4	-1,6
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym:	56,4	58,2
Stopa bezrobocia [%]:	7,5	9,6
Pracujący na 1000 mieszkańców:	290	278
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym:	11,2	11,6
Podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym:	114	127

Dane na dzień 31.12.2014 r., Pracujący: 31.12.2013 r.
Źródło danych: GUS-Bank Danych Lokalnych

MIASTO RYBNIK NA TLE SUBREGIONU ZACHODNIEGO WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

Pozycja Rybnika w regionie – główny ośrodek Subregionu Zachodniego:

- **koncentracji instytucji** (w tym wydziały Sądu Okręgowego i Sąd Rejonowy, instytucje kontrolne, regulacyjne, samorządu gospodarczego, otoczenia biznesu),
- **kultury i edukacji** – szeroka i urozmaicona oferta, z której korzystają mieszkańcy subregionu,
- **rynku pracy** – liczba osób przyjeżdżających do pracy przypadająca na 1 osobę wyjeżdżającą do pracy: 1,19,
- **siły gospodarki lokalnej** – zróżnicowana branżowo i wielkościowo struktura gospodarcza, wysoki wskaźnik przedsiębiorczości,
- **pozyskiwania środków unijnych**.

STRUKTURA DEMOGRAFICZNA.

Struktura demograficzna miasta ulega stopniowym zmianom odzwierciedlając trendy charakterystyczne dla dużych miast (m.in. procesy migracyjne) i zmiany społeczne w Polsce (starzenie się społeczeństwa).

Struktura wiekowa mieszkańców Rybnika wg ekonomicznych grup wieku w latach 2010, 2014.

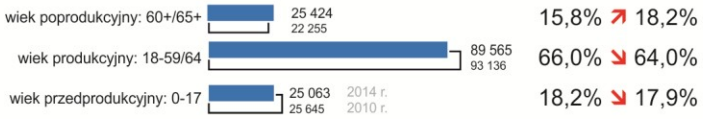

Zmiana wartości wskaźników obciążenia demograficznego dla miasta Rybnika - lata 2010, 2014

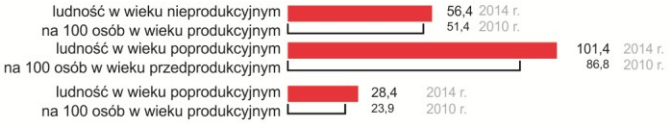

Struktura wiekowa mieszkańców Rybnika z uwzględnieniem płci - 2013 rok

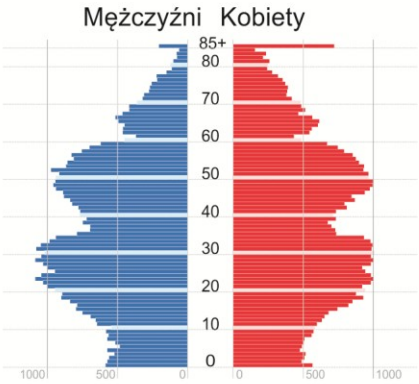

Źródło danych: GUS-Bank Danych Lokalnych

ZMIANA LICZBY MIESZKAŃCÓW. PROGNOZA DEMOGRAFICZNA.

Zmianę liczby mieszkańców Rybnika cechuje dodatni przyrost naturalny oraz ujemne saldo migracji. Zgodnie z prognozą demograficzną Głównego Urzędu Statystycznego liczba mieszkańców Rybnika będzie ulegać stopniowemu zmniejszeniu.

Zmiana liczby mieszkańców Rybnika od 1975 r. wraz z prognozą do 2035 r.

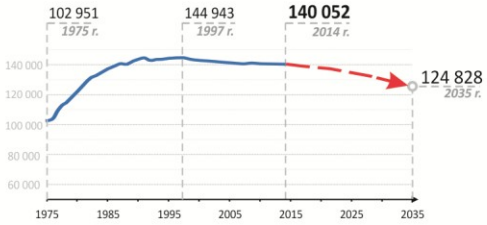

Przyrost naturalny i saldo migracji w Rybniku na 1000 mieszkańców w latach 2002-2014

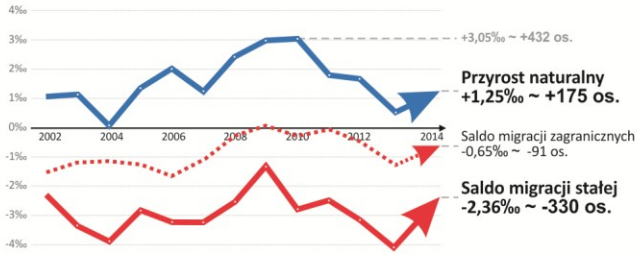

Źródło danych: GUS-Bank Danych Lokalnych
Aktualizacja prognozy demograficznej: 2014 r.

SPOŁECZEŃSTWO OBYWATELSKIE. KAPITAŁ SPOŁECZNY.

Liczba Organizacji Pożytku Publicznego uprawnionych do otrzymania 1% podatku dochodowego od osób fizycznych za rok 2013 w Rybniku: **25 organizacji**.

Stowarzyszenia, organizacje społeczne oraz kluby sportowe w Rybniku w roku 2010 i 2013.

	2010	2013
stowarzyszenia i organizacje społeczne	237	261
fundacje	20	30
organizacje pożytku publicznego (OPP)	23	25
kluby sportowe	37	35
członkowie klubów sportowych	2314	3166

Frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych w Rybniku w 2006 i 2010 r.

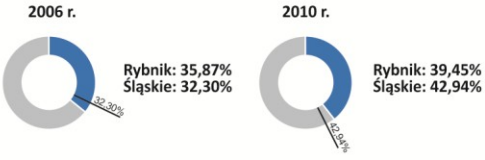

Źródło danych: GUS-Bank Danych Lokalnych,
Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Państwowa Komisja Wyborcza,

DZIELNICE RYBNIKA.

GOSPODARKA. PODMIOTY GOSPODARCZE.

Liczba podmiotów gospodarczych: **13 628**, w tym:
10 057 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą.

Podmioty Gospodarki Narodowej w 2014 r. wg REGON - wybrane Sekcje PKD.

Podmioty Gospodarki Narodowej w Rybniku według sektorów własnościowych w latach 2010, 2014

	2010	2014
ogółem	13 360	13 628
sektor publiczny - ogółem	450	277
sektor prywatny - ogółem	12 910	13 351
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	10 167	10 057
spółki handlowe	966	1 273
spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	116	132
fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne	257	316

Podmioty Gospodarki Narodowej w Rybniku według klas wielkości w latach 2010, 2014

	2010	2014
ogółem	13 360	13 628
1000 i więcej pracowników	3	1
250 - 999 pracowników	14	13
50 - 249 pracowników	130	115
10 - 49 pracowników	790	626
0 - 9 pracowników	12 423	12 873

Źródło danych: GUS-Bank Danych Lokalnych

RYNEK PRACY. Bezrobocie. Zatrudnienie

Stopa bezrobocia rejestrowanego: **7,5%**. Liczba osób bezrobotnych: **4 237**, w tym **2 586** kobiet.
Pracujący zatrudnieni w Rybniku: **40 936 os.***, w tym **17 139** kobiet. * Bez podmiotów zatrudniających do 9 pracowników.
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto: **3507,69 zł** (**90,5%** średniej krajowej).

Stopa bezrobocia w Rybniku w latach 2000-2014

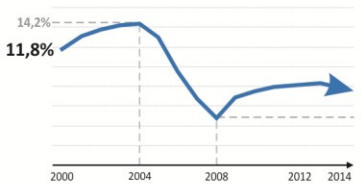

Struktura bezrobotnych w Rybniku na dzień 31.12.2014 r.

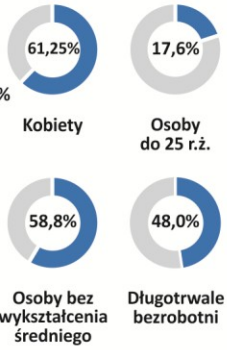

Zatrudnienie według sektorów w Rybniku w 2014 r. - Ogółem.

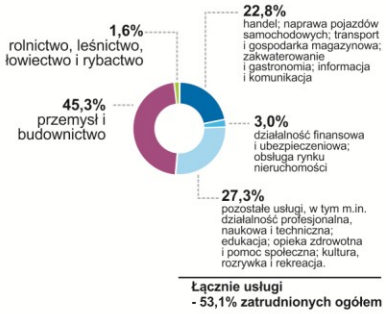

KOBIETY.

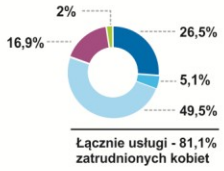

MĘŻCZYŹNI.

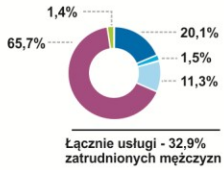

Dane na dzień 31.12.2014 r. [Bezrobocie] 31.12.2013 r. [Wynagrodzenie, Zatrudnienie]
Źródło danych: GUS-Bank Danych Lokalnych, Powiatowy Urząd Pracy w Rybniku

KOMUNIKACJA. TRANSPORT.

Liczba zarejestrowanych pojazdów w 2013 r.: **91 975**,
w tym: **55 564** samochodów osobowych.
Liczba pasażerów komunikacji autobusowej w Rybniku w 2012 r.: **7703 tys. osób.**

Wzrost liczby zarejestrowanych pojazdów w Rybniku w latach 2002-2013

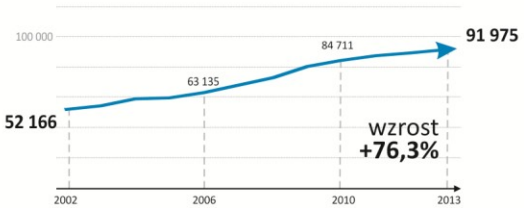

Bezpieczeństwo w ruchu drogowym: kolizje i wypadki drogowe oraz ich ofiary w Rybniku w latach 2010-2013

	2010	2013	zmiana
kolizje drogowe	2185	1558	-40,2%
wypadki drogowe	141	111	-27,0%
zatrzymani nietrzeźwi	783	833	+6,0%
ofiary śmiertelne wypadków drogowych	15	9	-66,7%

Źródło danych: Komenda Miejska Policji w Rybniku,
Urząd Miasta Rybnika, Zarząd Transportu Zbiorowego w Rybniku,

OCHRONA ŚRODOWISKA.

Powierzchnia Parku Krajobrazowego
„Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe
Rud Wielkich" w granicach Rybnika: **4447 ha.**
Lasy stanowią **30,8%** powierzchni miasta.

Liczba dni w roku w których koncentracja Pyłu zawieszonego PM10 przekroczyła dopuszczalny poziom 50µg/m3

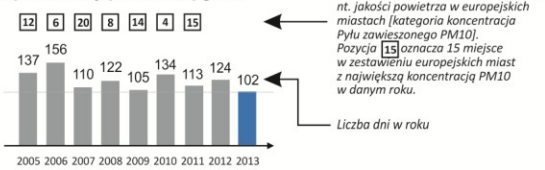

Mieszkańcy Rybnika korzystający z kanalizacji w 2012 r.

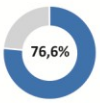

Źródło danych: GUS-Bank Danych Lokalnych,
Europejska Agencja Środowiska (EEA),
Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach

2.2. Pozytywne wyróżniki decydujące o atrakcyjności i pozycji strategicznej Rybnika

Rybnik jest ośrodkiem charakteryzującym się szeregiem pozytywnych cech decydujących o jego atrakcyjności dla mieszkańców oraz wyróżniających pozytywnie miasto w swoim otoczeniu subregionalnym i regionalnym. W sensie strategicznym pozytywne wyróżniki odgrywają kluczową rolę dla kształtowania rozwoju miasta i budowania jego pozycji w otoczeniu i relacji z podmiotami konkurencyjnymi i kooperacyjnymi.

Schemat 3. Pozytywne wyróżniki Rybnika

Dla Rybnika zidentyfikowano dziesięć wyróżników obejmujących aspekty gospodarcze, społeczne, przestrzenne, infrastrukturalne, funkcje miastotwórcze, usługi czasu wolnego oraz wyróżniki wizerunkowe. Centralnym wyróżnikiem, będącym konsekwencją pozostałych wyróżników, jest pełnienie przez Rybnik funkcji centrum administracyjnego, gospodarczego i kulturalnego Subregionu Zachodniego.

Na każdy ze wskazanych wyróżników składa się szereg lokalnych procesów i potencjałów, które zostały zamieszczone w kolejnej tabeli. W tabeli tej znalazł się również opis potencjalnego znaczenia wyróżników dla strategicznego rozwoju Rybnika.

Tabela 1. Składowe wyróżników oraz znaczenie wyróżników dla rozwoju miasta

WYRÓŻNIK	SKŁADOWE WYRÓŻNIKA	POTENCJALNE ZNACZENIE WYRÓŻNIKA DLA ROZWOJU RYBNIKA
Atrakcyjne warunki zamieszkania	▪ dobra dostępność usług medycznych, ▪ rozwinięta, urozmaicona oferta edukacyjna na różnych poziomach kształcenia, ▪ rozwinięta infrastruktura handlowo-usługowa, ▪ możliwości rozwoju budownictwa mieszkaniowego wynikające z dostępności uzbrojonych terenów, ▪ dobrze oceniany poziom bezpieczeństwa w mieście, ▪ relatywnie dobra sytuacja na rynku pracy, ▪ powiązania komunikacyjne umożliwiające mieszkańcom korzystanie z udogodnień w miastach Aglomeracji Górnośląskiej – rynek pracy, usługi wyższego rzędu, ▪ korzystne usytuowanie miasta w sąsiedztwie terenów o walorach rekreacyjnych	▪ utrzymywanie więzi mieszkańców z miastem, ▪ przyciąganie nowych mieszkańców, ▪ zachowanie dobrej kondycji zdrowotnej mieszkańców, ▪ podnoszenie kwalifikacji mieszkańców, ▪ rozwój firm lokalnych w oparciu o rynek wewnętrzny
Korzystne perspektywy rozwoju gospodarczego	▪ dobra kondycja tradycyjnych gałęzi gospodarki – przemysł wydobywczy, energetyka, ▪ duża liczba małych przedsiębiorstw i wysoki wskaźnik przedsiębiorczości mieszkańców, ▪ rozwinięta edukacja zawodowa powiązana z tradycyjnym przemysłem w mieście, ▪ oferta inwestycyjna miasta – dostępność przygotowanych terenów inwestycyjnych, w tym teren Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (14,2 ha), ulgi i zwolnienia podatkowe dla inwestorów, ▪ stabilna sytuacja finansowa Miasta Rybnika potwierdzona wysokimi ocenami ratingowymi (A+ (pol) - Fitch Ratings)	▪ tworzenie nowych miejsc pracy, ▪ podnoszenie standardu życia mieszkańców, ▪ powiększanie potencjału ludzkiego miasta, ▪ rozwój firm w oparciu o lokalną sieć kooperacji, ▪ intensyfikacja relacji gospodarczych z innymi ośrodkami miejskimi w regionie i kraju, szczególnie z sąsiednimi aglomeracjami, ▪ wzrost dochodów budżetu lokalnego
Dobry poziom rozwoju funkcji naukowych i edukacyjnych	▪ zróżnicowany profil i wysoki poziom kształcenia w szkołach średnich – licea, technika, szkoły zawodowe, ▪ dobrze rozwinięta sieć gimnazjów, ▪ kampus grupujący najlepsze uczelnie publiczne regionu (Uniwersytet Ekonomiczny, Politechnika Śląska) o profilu ekonomicznym i technicznym, ▪ Państwowa Szkoła Muzyczna I i II stopnia o długich tradycjach, dobrej bazie materialnej i wysokim poziomie kształcenia	▪ rozwój gospodarki miasta, w szczególności oparty na wiedzy i innowacjach, ▪ jakościowe i ilościowe równoważenie rynku pracy, ▪ podnoszenie kwalifikacji oraz rozwijanie talentów mieszkańców, ▪ przyciąganie nowych młodych mieszkańców zainteresowanych podwyższaniem kwalifikacji

WYRÓŻNIK	SKŁADOWE WYRÓŻNIKA	POTENCJALNE ZNACZENIE WYRÓŻNIKA DLA ROZWOJU RYBNIKA
Wysoki poziom kapitału społecznego i podstawy społeczeństwa obywatelskiego	▪ silne więzi społeczne i ugruntowana tożsamość regionalna, ▪ aktywne organizacje pozarządowe oraz dobre warunki dla rozwoju trzeciego sektora, ▪ długoletnie tradycje Rybnickiej Pieszej Pielgrzymki na Jasną Górę (Częstochowa), ▪ poczucie mieszkańców o możliwościach wpływania na rozwój miasta, ▪ utrzymywanie relatywnie korzystnej sytuacji demograficznej	▪ integracja mieszkańców wokół wspólnych celów i zaangażowanie w realizację nowo opracowanej strategii, ▪ podnoszenie jakości życia mieszkańców i wzrost dostępności do kultury, edukacji, sportu itp., ▪ rozwijanie partycypacyjnego zarządzania miastem, ▪ podtrzymywanie związków mieszkańców z miastem
Przyjazna przestrzeń miasta	▪ estetyczne i zadbane przestrzenie publiczne, ▪ czytelny układ przestrzenny, ▪ wyróżniające wśród innych miast regionu centrum miasta, ▪ znaczące obszary zieleni w przestrzeni miasta, warunki do rekreacji, w tym ścieżki rowerowe i trasy spacerowe, Zalew Rybnicki	▪ utrzymywanie więzi mieszkańców z miastem, ▪ przyciąganie nowych mieszkańców, ▪ zachowanie dobrej kondycji zdrowotnej mieszkańców, ▪ rozwój usług dla odwiedzających Rybnik
Wysoka dostępność zróżnicowanych usług czasu wolnego	▪ centrum kulturalne z atrakcyjną ofertą o znaczeniu regionalnym i krajowym: kabarety („Ryjek”), muzyka – piosenka (OFPA), jazz (Silesian Jazz Meeting), ▪ bogata, urozmaicona, całoroczna oferta kulturalna, dobre zaplecze instytucji kultury oraz aktywnie działający animatorzy kultury, ▪ aktywność kulturalna mieszkańców, w tym wysoki poziom kultury muzycznej, ▪ warunki przyrodnicze sprzyjające rozwojowi rekreacji: lasy, Zalew Rybnicki, rzeka Ruda, ▪ szeroka oferta zajęć sportowych, ▪ współpraca instytucji kultury i sportu	▪ rozwój talentów mieszkańców, ▪ utrzymywanie więzi mieszkańców z miastem, ▪ rozwój usług dla odwiedzających Rybnik, ▪ zachowanie dobrej kondycji zdrowotnej mieszkańców, ▪ rozwój kultury spędzania czasu wolnego
Dobrze rozwinięte wewnętrzne i zewnętrzne powiązania komunikacyjne	▪ łatwa osiągalność autostrad A1 i A4, ▪ dobre skomunikowanie z innymi głównymi miastami Śląska i Ostrawą, ▪ lotnisko Gotartowice z możliwościami dalszego rozwoju i wzbogacania swoich funkcji, ▪ dobrze rozwinięta komunikacja autobusowa w mieście, ▪ dobrze rozwinięta sieć ścieżek rowerowych (ponad 100 km) o znaczeniu rekreacyjnym i komunikacyjnym	▪ podnoszenie atrakcyjności biznesowej miasta, ▪ dogodne warunki mieszkaniowe: możliwości przyciągania nowych mieszkańców oraz odbiorców publicznych i rynkowych usług dostępnych w Rybniku, ▪ ułatwiona dostępność dla mieszkańców miasta udogodnień w sąsiednich ośrodkach, ▪ możliwości rozwoju lokalnego biznesu oraz lokalnego rynku

WYRÓŻNIK	SKŁADOWE WYRÓŻNIKA	POTENCJALNE ZNACZENIE WYRÓŻNIKA DLA ROZWOJU RYBNIKA
Dbałość o środowisko przyrodnicze	▪ rozwinięta infrastruktura komunalna oraz realizacja dużych projektów w zakresie jej rozwoju, ▪ wsparcie ekologicznych rozwiązań energetycznych i odnawialnych źródeł energii, ▪ przeciwdziałanie rozpraszaniu się zabudowy na terenach otwartych oraz urbanizacja terenów zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju	▪ dogodne warunki dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego, ▪ ograniczanie barier dla rozwoju działalności gospodarczej, ▪ rosnące możliwości przygotowywania terenów do zagospodarowania pod różne funkcje, ▪ możliwości przyciągania odwiedzających i rozwoju dla nich usług, ▪ wzmacnianie wizerunku miasta, ▪ zachowanie ładu przestrzennego
Wyróżniki wizerunkowe miasta	▪ symbole architektoniczne Rybnika: Rynek, Bazylika Mniejsza pw. Św. Antoniego Padewskiego, Zabytkowa Kopalnia „Ignacy”, ▪ wybitni i popularni artyści wywodzący się z Rybnika i okolic: Henryk Mikołaj Górecki, Piotr Paleczny, Lidia Grychtołówna, Adam Makowicz, Krzysztof Popek, Aleksander Krupa, Grubson, Kabaret Młodych Panów, ▪ osiągnięcia rybnickich sportowców na arenie międzynarodowej – Jerzy Makula, Antoni Woryna, Mariusz Prudel, Mirosław Małek, Artur Kejza, ▪ polityka promocyjna realizowana z wykorzystaniem kultury i innych wydarzeń wizerunkowych	▪ wsparcie dla realizacji wszystkich celów rozwoju
Centrum administracyjne, gospodarcze i kulturalne Subregionu Zachodniego	▪ wiodące znaczenie miasta na rynku pracy subregionu, ▪ skupisko firm i instytucji publicznych - sądy, prokuratura, uczelnie, szpitale, siedziba Związku Subregionu Zachodniego Województwa Śląskiego etc., ▪ organizacje samorządu gospodarczego o znaczeniu subregionalnym (Cech Rzemiosł oraz Małej i Średniej Przedsiębiorczości, Izba Rzemieślnicza, Izba Przemysłowo-Handlowa Rybnickiego Okręgu Przemysłowego, Forum Organizacji Pozarządowych Subregionu Zachodniego), ▪ wiodąca pozycja w realizacji projektów przy wsparciu unijnym	▪ przyciąganie mieszkańców, ▪ przyciąganie inwestorów, ▪ przyciąganie wydarzeń

2.3. Wyzwania i związane z nimi procesy rozwoju Rybnika

Główne wyzwania, którym miasto stawić musi czoła w perspektywie najbliższych lat, to:

- demograficzne osłabienie miasta – pomimo, że w porównaniu z innymi miastami województwa śląskiego sytuacja demograficzna Rybnika jest dobra, to należy zwrócić uwagę na pogarszające się wskaźniki obciążenia demograficznego oraz generalnie występujące procesy cywilizacyjne oraz zjawiska migracyjne, które wywierać będą negatywny wpływ na potencjał demograficzny miasta,
- rozwój gospodarki globalnej w kierunku wykorzystywania innowacyjności i kreatywności,
- rosnąca mobilność kapitału ludzkiego o wysokich kwalifikacjach oraz zagrożenie utraty najlepiej wykształconych i najbardziej przedsiębiorczych mieszkańców,
- polaryzacja społeczna i utrata ważnych wartości przez część społeczności lokalnej,
- ekonomiczne ograniczenia w realizacji zasad rozwoju zrównoważonego, w tym przede wszystkim wynikające z niezadowalającego stanu środowiska naturalnego, głównie powietrza, oraz występowania na terenie miasta obszarów zdegradowanych,
- zmiany w wewnętrznym systemie transportowym oraz komunikacyjnym usytuowaniu Rybnika,
- wykorzystanie potencjałów i położenia Rybnika do budowy pozycji w różnych kontekstach otoczenia.

W kolejnej tabeli opisano procesy decydujące o ukształtowaniu danego wyzwania, a także możliwe konsekwencje dla strategicznego rozwoju Rybnika.

Tabela 2. Wyzwania i ich konsekwencje dla strategicznego rozwoju miasta

PROCESY KSZTAŁTUJĄCE KLUCZOWE WYZWANIA	WYZWANIA	KONSEKWENCJE WYZWAŃ DLA STRATEGICZNEGO ROZWOJU MIASTA
▪ Pogarszanie wskaźników obciążenia demograficznego ▪ Emigracja zarobkowa mieszkańców	DEMOGRAFICZNE OSŁABIANIE MIASTA	▪ Ograniczenie dostępności do kwalifikacji na lokalnym rynku pracy a w konsekwencji spadek atrakcyjności biznesowej miasta ▪ Wzrastające zapotrzebowanie na usługi dla osób starszych (przy ograniczonej sile nabywczej tych osób) ▪ Osierocenie ludzi starych (większy popyt na miejsca w domach spokojnej starości) ▪ Ograniczenie możliwości budżetowych miasta (redukcja dochodów przy konieczności zwiększania nakładów na cele społeczne)

PROCESY KSZTAŁTUJĄCE KLUCZOWE WYZWANIA	WYZWANIA	KONSEKWENCJE WYZWAŃ DLA STRATEGICZNEGO ROZWOJU MIASTA
▪ Wzrost nakładów na badania i rozwój, wdrażanie innowacji, nowe technologie w gospodarce światowej ▪ Zacieśnienie relacji między biznesem, nauką, sferą B+R i kulturą ▪ Spadek znaczenia czynników kosztowych w osiąganiu przewagi konkurencyjnej ▪ Wzrost popytu na nowoczesne usługi czasu wolnego (turystyka, rekreacja, sport, kultura i rozrywka), w tym poprzez wykorzystywanie nowoczesnych technologii i wartości kulturalnych	**ROZWÓJ GOSPODARKI GLOBALNEJ W KIERUNKU WYKORZYSTYWANIA INNOWACYJNOŚCI I KREATYWNOŚCI**	▪ Presja na wzrost udziału firm nowej gospodarki w strukturze gospodarczej ▪ Wykorzystywanie potencjału naukowego i badawczo-rozwojowego dla potrzeb nowoczesnej gospodarki, w szczególności rozwój funkcji naukowych w Kampusie ▪ Konieczność rozwoju przedsiębiorczości opierającej się na wykorzystywaniu innowacji i kreatywności (szczególnie firmy absolwentów rybnickich uczelni) ▪ Konieczność rozwoju usług i infrastruktury czasu wolnego
▪ Rosnący poziom wykształcenia mieszkańców Rybnika będący wynikiem wzrostu aspiracji zawodowych oraz szerokiej oferty edukacyjnej miasta, co z kolei warunkuje wzrost mobilności mieszkańców ▪ Poszukiwanie przez dobrze wykształconych mieszkańców pracy poza Rybnikiem ▪ Zgłaszane przez przedsiębiorców trudności w pozyskaniu pracowników o pożądanych kwalifikacjach	**ROSNĄCA MOBILNOŚĆ KAPITAŁU LUDZKIEGO O WYSOKICH KWALIFIKACJACH ORAZ ZAGROŻENIE UTRATY NAJLEPIEJ WYKSZTAŁCONYCH I NAJBARDZIEJ PRZEDSIĘBIORCZYCH MIESZKAŃCÓW**	▪ Dynamiczne zmiany zapotrzebowania współczesnej gospodarki na kwalifikacje ▪ Deficyt na lokalnym rynku pracy osób z poszukiwanymi kwalifikacjami ▪ Konieczność korelowania rozwoju edukacji z potrzebami rynku pracy ▪ Konieczność rozwoju rynku pracy w aspekcie jakościowym - rynek pracy Rybnika konkurencyjny względem rynku pracy w polskich metropoliach i w Europie ▪ Podnoszenie zdolności Rybnika do przyciągania młodych ludzi, w tym poprzez ułatwienia w dojeździe do szkół i do pracy ▪ Równoważenie niższej atrakcyjności lokalnego rynku pracy (w ujęciu ponadregionalnym) wysoką jakością życia i dostępem do usług publicznych

PROCESY KSZTAŁTUJĄCE KLUCZOWE WYZWANIA	WYZWANIA	KONSEKWENCJE WYZWAŃ DLA STRATEGICZNEGO ROZWOJU MIASTA
▪ Koncentracja dysfunkcji społecznych na niektórych obszarach miasta ▪ Dysfunkcje w rodzinach oraz dziedziczenie negatywnych wzorców przez kolejne pokolenia ▪ Występowanie zjawisk patologicznych: alkoholizm, narkomania, przemoc w rodzinie, przestępczość młodych ▪ Uzależnienie części mieszkańców od pomocy społecznej ▪ Wzrost postaw roszczeniowych wśród niektórych grup społeczności lokalnej przy równoczesnym braku aktywności ekonomicznej i społecznej ▪ Ukształtowanie negatywnych stereotypów dotyczących niektórych dzielnic miasta	**POLARYZACJA SPOŁECZNA I UTRATA WAŻNYCH WARTOŚCI PRZEZ CZĘŚĆ SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ**	▪ Niewykorzystywanie części potencjału ludzkiego miasta ze względu na brak miejsc pracy ▪ Osłabienie spójności społecznej, a szczególnie rozluźnienie więzi między mieszkańcami różnych dzielnic ▪ Ograniczenie możliwości samodzielnego rozwiązywania problemów przez rodziny i grupy społeczne o niskim statusie materialnym, w tym ograniczanie szans rozwojowych młodych mieszkańców ▪ Obciążenie budżetu lokalnego działaniami łagodzącymi problemy społeczne
▪ Uciążliwy poziom niskiej emisji ▪ Zanieczyszczenia powietrza od strony Czech ▪ Postępująca degradacja społeczna, gospodarcza, przestrzenna, infrastrukturalna i środowiskowa wybranych obszarów miasta	**EKONOMICZNE OGRANICZENIA W REALIZACJI ZASAD ROZWOJU ZRÓWNOWAŻONEGO**	▪ Spadek atrakcyjności mieszkaniowej Rybnika ▪ Ograniczenie atrakcyjności biznesowej ▪ Negatywny wpływ na stan zdrowia mieszkańców ▪ Konieczność podjęcia skoordynowanych działań w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzennej, infrastrukturalnej i środowiskowej zmierzających do odnowy obszarów zdegradowanych
▪ Inwestycje komunikacyjne w otoczeniu autostrady ▪ Poprawa jakości infrastruktury kolejowej łączącej Rybnik z innymi miastami i aglomeracjami, przy jednoczesnym zmniejszeniu liczby połączeń w komunikacji osobowej	**ZMIANY W WEWNĘTRZNYM SYSTEMIE TRANSPORTOWYM ORAZ KOMUNIKACYJNYM USYTUOWANIU RYBNIKA**	▪ Zmiana pozycji inwestycyjnej Rybnika: pozytywna – w sytuacji realizacji połączeń z nowymi węzłami i arteriami, negatywna – w sytuacji lepszego wykorzystywania nowych połączeń komunikacyjnych przez miasta z dostępem do

PROCESY KSZTAŁTUJĄCE KLUCZOWE WYZWANIA	WYZWANIA	KONSEKWENCJE WYZWAŃ DLA STRATEGICZNEGO ROZWOJU MIASTA
▪ Wzrost natężenia ruchu komunikacyjnego, w tym generowanego przez powiązania funkcjonalne miasta, zwiększenie liczby pojazdów oraz wzrost mobilności mieszkańców miasta ▪ Nadmierna presja na środowisko spowodowana niedostosowaniem do potrzeb systemu komunikacyjnego oraz wzrostem natężenia ruchu ▪ Rozwój alternatywnych form transportu osobowego (ruch rowerowy) ▪ Rozwój sektora *General Aviation*	**ZMIANY W WEWNĘTRZNYM SYSTEMIE TRANSPORTOWYM ORAZ KOMUNIKACYJNYM USYTUOWANIU RYBNIKA (CD.)**	autostrady ▪ Zwiększenie możliwości korzystania przez mieszkańców z regionalnego rynku pracy oraz z usług dostępnych w sąsiednich aglomeracjach ▪ Konieczność realizacji inwestycji infrastrukturalnych poprawiających dostępność użytkowników miasta do zewnętrznego układu komunikacyjnego oraz zwiększenia przepustowości wewnętrznego systemu transportowego
▪ Aktywność innych miast regionu i subregionu w budowaniu pozycji konkurencyjnej ▪ Rywalizacja między różnymi ośrodkami o pozyskanie nowych inwestorów jak i środków europejskich ▪ Wymagania partnerskich strategii i projektów stawiane w nowym okresie programowania unijnego ▪ Rozwój powiązań funkcjonalnych z innymi gminami położonymi w Miejskim Obszarze Funkcjonalnym Rybnika	**WYKORZYSTANIE POTENCJAŁÓW I POŁOŻENIA RYBNIKA DO BUDOWY POZYCJI W RÓŻNYCH KONTEKSTACH OTOCZENIA**	▪ Konieczność wzmacniania atrakcyjności inwestycyjnej w oparciu o nowe czynniki dające przewagę konkurencyjną ▪ Konieczność podejmowania przez Rybnik roli lidera w zawiązywaniu partnerstw w subregionie i regionie ▪ Konieczność wypracowania możliwości budżetowych dla finansowania realizacji projektów przy wsparciu unijnym ▪ Konieczność kreowania miejsc pracy w liczbie umożliwiającej zachowanie wiodącej pozycji Rybnika w Subregionie Zachodnim ▪ Konieczność wspierania usług o znaczeniu ponadlokalnym

3. Scenariusz ewolucyjnego rozwoju Rybnika „Rybnik 2020+”

Opracowane scenariusze ewolucyjnego rozwoju Rybnika stanowią próbę odpowiedzi na pytanie jak może ukształtować się przyszłość miasta przy kontynuacji dotychczasowych zachowań podmiotów lokalnych. Na treść scenariuszy wpływa zarówno kształt polityki realizowanej przez władze lokalne, jak też działania realizowane przez inne podmioty z miasta i otoczenia. Ze względu na brak możliwości jednoznacznego prognozowania przyszłości w poniższej tabeli zamieszczono dwa scenariusze kontrastowe. Prawdopodobna przyszłość jest rozpięta pomiędzy skrajnymi zjawiskami zawartymi w scenariuszu pozytywnego rozwoju i scenariuszu ostrzegawczym.

Tabela 3. Scenariusz ewolucyjnego rozwoju Rybnika „Rybnik 2020+”

	SCENARIUSZ POZYTYWNEGO ROZWOJU	SCENARIUSZ OSTRZEGAWCZY
Demografia	▪ relatywnie korzystna sytuacja demograficzna miasta w stosunku do innych ośrodków w regionie i Subregionie Zachodnim	▪ pogarszające się wskaźniki obciążenia demograficznego będące wynikiem spadającego przyrostu naturalnego oraz emigracji młodych mieszkańców, ▪ migracja mieszkańców o największej mobilności – osób młodych, wykształconych, dobrze sytuowanych, ▪ migracja młodych mieszkańców nie mogących zaspokoić w Rybniku swoich podstawowych potrzeb (mieszkanie i miejsca pracy)
Gospodarka i rynek pracy	▪ innowacje wdrażane w tradycyjnych branżach gospodarki, w szczególności w przemyśle, lokalne specjalizacje gospodarcze ▪ utrwalenie pozycji MŚP, ▪ rozwój usług w nawiązaniu do zmieniających się potrzeb na rynku, ▪ kluczowa pozycja Rybnika na rynku pracy subregionu, ▪ stosunkowo dobra sytuacja na lokalnym rynku pracy w porównaniu z innymi miastami województwa	▪ możliwy odpływ z miasta dużych inwestorów, ▪ zahamowanie rozwoju małych i średnich firm, ▪ regres w rozwoju małych firm handlowych, ▪ niedostateczna liczba miejsc pracy dla dobrze wykształconych mieszkańców Rybnika i subregionu
Przestrzeń i środowisko	▪ nowe tereny dla budownictwa jednorodzinnego oraz pod działalność gospodarczą wyłącznie na zasadach zrównoważonego rozwoju miasta, ▪ utrzymanie wysokiej estetyki przestrzeni publicznych, w tym zadbana zieleń miejska, ▪ powstanie nowych przestrzeni rekreacji i usług czasu wolnego, ▪ poprawa jakości środowiska przyrodniczego	▪ narastająca potrzeba rewitalizacji niektórych części miasta, w tym jego centrum, ▪ chaotyczna zabudowa obniżająca atrakcyjność przestrzeni miasta, ▪ rosnące oczekiwania mieszkańców względem przestrzeni miasta, ▪ utrzymujący się wysoki poziom zanieczyszczenia powietrza oraz nierozwiązany problem niskiej emisji

	SCENARIUSZ POZYTYWNEGO ROZWOJU	SCENARIUSZ OSTRZEGAWCZY
Usługi publiczne	▪ dobra dostępność do szeregu usług publicznych, w tym usług o znaczeniu ponadlokalnym, atrakcyjnych dla mieszkańców Subregionu Zachodniego, ▪ rozwijająca się oferta usług nawiązujących do zmian demograficznych w mieście i regionie	▪ deficyt usług dla osób starszych oraz osób o ograniczonej mobilności spowodowany wzrostem liczby takich mieszkańców, ▪ wymagający poprawy dostęp do usług publicznych warunkujących funkcjonowanie rodziny
Czas wolny	▪ rozwój infrastruktury sportu i rekreacji, ▪ utrzymywanie się znaczenia kultury jako funkcji wyróżniającej miasto w otoczeniu, w tym dzięki wydarzeniom kulturalnym o randze krajowej, ▪ kulturotwórcza rola kampusu i środowiska studenckiego	▪ spadek atrakcyjności oferty spędzania czasu wolnego, w tym oferty kulturalnej
Komunikacja	▪ poprawa zewnętrznych połączeń komunikacyjnych na skutek inwestycji w regionalną infrastrukturę drogową i kolejową, ▪ zwiększenie płynności wewnętrznego układu komunikacyjnego, ▪ podniesienie rangi lotniska w dzielnicy Gotartowice (rozwój funkcji biznesowych)	▪ niewydolność wewnętrznego układu komunikacyjnego, ▪ niedostateczny poziom rozwoju ścieżek rowerowych jako składowej lokalnego systemu komunikacyjnego, ▪ niewystarczający poziom rozwoju transportu publicznego, zwłaszcza w kontekście powiązań z sąsiednimi ośrodkami
Finanse	▪ wysoka skuteczność w pozyskiwaniu środków unijnych oraz ich efektywne wykorzystywanie na rzecz rozwoju lokalnego, ▪ stabilna sytuacja finansowa Miasta Rybnika potwierdzona wysokimi ocenami ratingowymi	▪ spadek dochodów miasta oraz zwiększenie stałych wydatków bieżących, a w konsekwencji utrata zdolności kredytowej i zapaść finansowa, ▪ zubożenie niektórych grup społecznych
Pozycja miasta	▪ koncentracja funkcji handlowych i usługowych o znaczeniu ponadlokalnym, ▪ zróżnicowane usługi edukacyjne o znaczeniu ponadlokalnym, ▪ rozwinięte usługi kulturalne wyróżniające Rybnik w otoczeniu regionalnym	▪ możliwa utrata pozycji miasta w stosunku do ośrodków tworzących Metropolię Silesia, ▪ trudności w utrzymaniu pozycji miasta jako istotnego ośrodka akademickiego

4. Wizja rozwoju Rybnika „Rybnik 2020+”

Analiza wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań oraz wyzwań rozwojowych miasta, określenie aspiracji mieszkańców, a także krańcowych scenariuszy rozwoju ewolucyjnego stały się podstawą dla sformułowania wizji rozwoju Rybnika. Wizja stanowi życzeniowy scenariusz rozwoju miasta zawierający stany i procesy, które powinny cechować Rybnik po zrealizowaniu strategii, czyli po roku 2020. Wizja odpowiada więc na pytanie „Jakim miastem powinien być Rybnik po roku 2020?”. Horyzont czasowy całej strategii, jak również opracowanej wizji został skorelowany z horyzontem podstawowych dokumentów regionalnych i krajowych.

Tabela 4. Wizja rozwoju Rybnika „Rybnik 2020+”

ELEMENTY WIZJI
Nowoczesność gospodarki miasta, o której decydują: ▪ dobry **klimat** dla realizacji kolejnych inwestycji biznesowych kształtowany przez **politykę miasta** oraz zawiązujące się **sieci współpracy** między rybnickimi firmami, ▪ dostępność **kapitału ludzkiego** o wysokich kwalifikacjach kształtowanych w rybnickich szkołach i uczelniach, ▪ **innowacje wdrażane w firmach** nowych i tradycyjnych branż, ▪ wykorzystywanie bliskości innych **aglomeracji** stanowiących **rynek zbytu** oraz bieguny **koncentracji podmiotów partnerskich**, ▪ **firmy** będące liderami rozwoju gospodarczego, **o marce identyfikowalnej** poza Rybnikiem, ▪ **mikro i małe firmy** zorientowane na **wykorzystywanie wewnętrznych potencjałów** miasta oraz zaspokajanie potrzeb na lokalnym rynku.
Rynek pracy atrakcyjny dla mieszkańców miasta oraz Subregionu Zachodniego: ▪ **miejsca pracy o wysokiej jakości**, umożliwiające rozwój zawodowy oraz stanowiące silną podstawę rozwoju rodzin, ▪ **skorelowanie kierunków rozwoju edukacji** w mieście z rozwojem gospodarczym, a w konsekwencji perspektywiczne dostosowywanie kwalifikacji mieszkańców do potrzeb rynku pracy, ▪ podnoszenie **potencjału mikro i małych firm** w zakresie zdolności do **tworzenia nowych miejsc pracy**.
Rozwój usług publicznych uwzględniający: ▪ **zmiany demograficzne** zachodzące w Rybniku i regionie, w szczególności proces starzenia się społeczeństwa, ▪ potrzeby **ludzi młodych** podejmujących decyzje o miejscu swojego zamieszkania, ▪ nowe **rozwiązania technologiczne i organizacyjne** umożliwiające efektywne świadczenie usług na wysokim poziomie.
Miasto oferujące wysoką jakość życia, na którą składają się: ▪ dobrze zagospodarowane i bezpieczne **przestrzenie publiczne** – zarówno w centrum miasta, jak też w dzielnicach – w których realizowane są aktywności atrakcyjne dla mieszkańców i odwiedzających, ▪ dostępność urozmaiconej **oferty kulturalnej**, w tym wydarzeń kulturalnych o randze regionalnej i krajowej,

▪ dostępność **infrastruktury i instytucji umożliwiających mieszkańcom aktywność kulturalną i sportowo-rekreacyjną**, ▪ **walory środowiskowe**, w tym czyste powietrze oraz dostępność terenów zielonych umożliwiających rekreację mieszkańców, ▪ udogodnienia dla młodych mieszkańców umożliwiające **zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych**.
Rybnik jako ośrodek akademicki o znaczeniu regionalnym: ▪ **uczelnie** funkcjonujące w Rybniku tworzące i przekazujące wiedzę na rzecz lokalnej gospodarki – **kadry oraz rozwiązania technologiczne i organizacyjne dla rybnickich firm**, ▪ **miasto akademickie**, w którym widoczna jest energia i kreatywność studentów oraz funkcjonują miejsca koncentrujące życie studenckie (kluby studenckie, akademiki).
Rybnik jako biegun rozwoju Subregionu Zachodniego i ważny ośrodek rozwoju województwa śląskiego: ▪ utrzymanie znaczenia Rybnika jako **głównego ośrodka gospodarczego Subregionu Zachodniego**, w tym w aspekcie tworzenia atrakcyjnych miejsc pracy, ▪ koncentracja **instytucji o znaczeniu subregionalnym i regionalnym**, ▪ dogodne **powiązania komunikacyjne** z sąsiednimi aglomeracjami oraz ośrodkami w subregionie, a także **spójność wewnętrznego i zewnętrznego układu komunikacyjnego**, ▪ **wizerunkowe wydarzenia** biznesowe, naukowe, kulturalne i sportowe decydujące o postrzeganiu miasta.
Rybnik krajowym liderem we wdrażaniu nowoczesnych rozwiązań w dziedzinie zarządzania rozwojem lokalnym: ▪ szeroki **udział mieszkańców w procesach decyzyjnych** w mieście, ▪ rosnący **udział sektora pozarządowego w realizacji zadań ważnych dla społeczności lokalnej**, ▪ inicjowanie **projektów, które wyzwalają aktywność mieszkańców oraz przyciągają osoby i instytucje z otoczenia**, ▪ wdrażanie **nowoczesnych technologii wykorzystywanych w procesach decyzyjnych** oraz w nawiązywaniu dialogu między władzami miasta, a podmiotami lokalnymi i podmiotami w otoczeniu miasta, ▪ inicjowanie projektów partnerskich realizowanych z innymi gminami, ▪ wysoka **skuteczność w montażu finansowym** – środki z budżetu miasta wykorzystywane jako „wkład własny" dla pozyskiwania środków unijnych oraz zawiązywania partnerstwa z podmiotami reprezentującymi różne sektory.

W oparciu o wizję oraz w odniesieniu do wyzwań i problemów rozwojowych wyłaniających się ze scenariuszy ewolucyjnych sformułowano priorytetowe dziedziny rozwoju miasta. Zaliczono do nich:

- gospodarkę,
- jakość życia,
- wizerunek miasta,
- jakość zarządzania miastem.

Zawartość priorytetowych dziedzin została przestawiona na schemacie 4.

Schemat 4. Priorytetowe dziedziny rozwoju miasta

5. Cele rozwoju Rybnika

W odniesieniu do kolejnych priorytetów zostały sformułowane cele strategiczne i cele operacyjne. Cele odzwierciedlają konkretne wartości lub procesy jakie należy osiągnąć dla realizacji zdefiniowanej wizji rozwoju miasta.

Tabela 5. Struktura celów rozwoju Rybnika

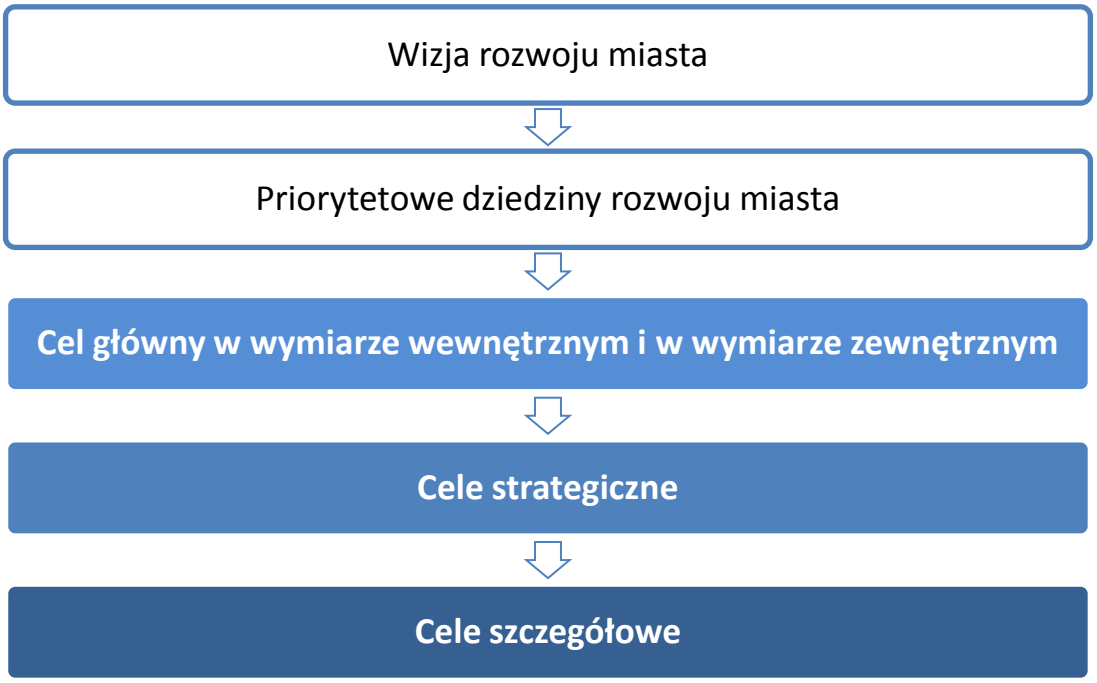

Tabela 6. Cel główny

WYMIAR WEWNĘTRZNY	WYMIAR ZEWNĘTRZNY
Rybnik miastem dostarczającym mieszkańcom, przedsiębiorstwom i organizacjom pozarządowym najlepszych warunków dla rozwoju, realizacji aspiracji i planów oraz wykorzystywania i pomnażania posiadanych zdolności i kompetencji.	Rybnik głównym ośrodkiem rozwoju Subregionu Zachodniego, koncentrującym funkcje o znaczeniu ponadlokalnym i regionalnym, przyciągającym nowych mieszkańców, firmy i instytucje, inicjującym kreatywne projekty wyznaczające nowe standardy zarządzania rozwojem lokalnym, a także będącym nową przestrzenią intensywnego rozwoju między Aglomeracją Górnośląską a aglomeracjami w Republice Czeskiej.

Przyjęcie celu głównego warunkowane jest potencjałem i pozycją Rybnika w otoczeniu. Jest to miasto będące jednym z głównych ośrodków rozwoju województwa śląskiego, co znalazło swoje odzwierciedlenie w „Strategii rozwoju Województwa Śląskiego Śląskie 2020+". Z jednej strony, Rybnik należy do tych miast regionu, które dysponują zróżnicowanymi i unikatowymi zasobami warunkującymi rozwój społeczno-ekonomiczny, który można określać mianem rozwoju innowacyjnego. Rybnik jest ośrodkiem, który nie tylko w skali Subregionu Zachodniego cechują atrakcyjne warunki dla realizacji aspiracji różnych podmiotów będących nosicielami nowych pomysłów i przedsiębiorczości. Stąd też, strategiczny rozwój Rybnika wiąże się zarówno z tworzeniem warunków dla rozwoju podmiotów wewnętrznych, jak też wzmacnianiem funkcji metropolitalnych niezbędnych tak dla miasta, jak i innych ośrodków Subregionu Zachodniego. Wśród kluczowych wyzwań decydujących o rozwoju miasta wskazać należy wykorzystanie dogodnego położenia między metropoliami łączonymi przez autostradę A1.

Cel główny rozwoju Rybnika został skonkretyzowany przez cztery cele strategiczne, dla których z kolei opracowano system celów szczegółowych. Cele strategiczne dotyczą:

- gospodarki w aspekcie innowacyjności i kreatywności,
- jakości życia, jako podstawy dla utrzymania i wzmacniania potencjału ludzkiego miasta,
- atrakcyjności miasta dla kluczowych podmiotów decydujących o rozwoju lokalnym,
- doskonalenia procesów zarządczych na poziomie lokalnym.

Sformułowano następujące cele strategiczne:

CS1. Rybnik regionalnym liderem rozwoju gospodarczego dzięki wykorzystywaniu innowacyjnego i kreatywnego potencjału miasta, Subregionu Zachodniego i sąsiednich aglomeracji.

CS2. Wysoka jakość życia w Rybniku gwarantująca rozwój kapitału ludzkiego i stabilizację demograficzną miasta.

CS3. Silny i atrakcyjny wizerunek Rybnika umożliwiający przyciąganie i zatrzymywanie podmiotów decydujących o rozwoju lokalnym oraz pełne wykorzystywanie atutów miasta.

CS4. Rybnik krajowym liderem we wdrażaniu nowoczesnych rozwiązań w dziedzinie zarządzania rozwojem lokalnym.

Przyjęcie pierwszego z celów strategicznych uzasadniają tradycje gospodarcze Rybnika oraz duża liczba podmiotów – zarówno biznesowych, jak również naukowych i edukacyjnych – mogących odgrywać wiodącą rolę w kształtowaniu gospodarki opartej na wiedzy. Rybnik należy uznać za miasto o znaczącej atrakcyjności inwestycyjnej kształtowanej w oparciu o dogodne położenie komunikacyjne oraz stale doskonalone kwalifikacje mieszkańców. Okres transformacji politycznej i gospodarczej to czas systematycznego kształtowania pozytywnego wizerunku miasta jako lidera przemian w Subregionie Zachodnim. W perspektywie strategicznej, ważne jest wzmacnianie posiadanych atutów gospodarczych poprzez doskonalenie oferty inwestycyjnej miasta, tworzenie sprzyjającego klimatu dla rozwoju biznesu, ale także zwiększanie aktywności rybnickich firm w partnerskich działaniach na rzecz kreowania rozwiązań innowacyjnych i kreatywnych. Zasadniczo, pierwszy z celów strategicznych zorientowany jest na kontynuowanie procesów restrukturyzacji oraz podtrzymywanie pozycji Rybnika jako jednego z liderów rozwoju gospodarczego województwa śląskiego.

Rybnik, podobnie jak inne miasta w regionie musi w perspektywie strategicznej zmierzyć się z wyzwaniami demograficznymi. Atrakcyjność miast jako miejsc zamieszkania, z różnych powodów spada. Równocześnie, zwiększa się mobilność zawodowa społeczeństwa. Utrzymanie potencjału demograficznego miasta wymaga zmierzenia się z zagrożeniem migracyjnym oraz zmianą modelu rodziny. Atrakcyjność europejskich rynków pracy musi zostać zrównoważona dostępnością do usług publicznych, możliwościami zaspokajania potrzeb mieszkaniowych, szeroko rozumianym bezpieczeństwem mieszkańców Rybnika, czy wreszcie stanem przestrzeni publicznej.

Trzeci z celów strategicznych w dużym stopniu nakierowany jest na wzmacnianie pozycji miasta w otoczeniu. Przyciąganie podmiotów z otoczenia wraz z ich aktywnościami i zasobami można uznać zarówno za weryfikator skuteczności wdrażania strategii, jak też niezbędny warunek wykorzystywania atutów miasta. W Rybniku zlokalizowane są podmioty nauki, edukacji i kultury, a także realizowane są wydarzenia o randze regionalnej i ponadregionalnej. Stanowi to dobrą podstawę dla utrzymywania pozycji miasta i podnoszenia jego znaczenia w województwie. Rybnik ze względu na swoje potencjały i aspiracje powinien stawać się korzystnym środowiskiem dla działalności podmiotów kreujących nowe wartości w biznesie, kulturze, nauce i edukacji.

Czwarty cel strategiczny można uznać za cel horyzontalny, przenikający pozostałe trzy cele. Jego sformułowanie wynika z postulowanego zwiększania roli społeczności lokalnych w kształtowaniu procesów rozwoju oraz podnoszenia efektywności wykorzystywania wewnętrznych i zewnętrznych potencjałów na rzecz rozwoju lokalnego. W tym kontekście, należy podkreślić wysoką aktywność działających w Rybniku organizacji pozarządowych oraz różnych środowisk społecznych. Ponadto, Rybnik powinien podtrzymywać swoją pozycję lidera w subregionie jako ośrodka kreującego wzorcowe rozwiązania w dziedzinie zarządzania procesami rozwoju.

Tabela 7. Cele strategiczne i cele szczegółowe Rybnika do roku 2020

CELE STRATEGICZNE	CELE SZCZEGÓŁOWE
CS1. Rybnik regionalnym liderem rozwoju gospodarczego dzięki wykorzystywaniu innowacyjnego i kreatywnego potencjału miasta, Subregionu Zachodniego i sąsiednich aglomeracji.	**C1.1.** Atrakcyjność biznesowa Rybnika opierająca się na dostępności dobrze przygotowanych terenów inwestycyjnych, dogodnym skomunikowaniu miasta, wysokich kwalifikacjach kadr i korzystnym klimacie dla firm lokalnych i inwestorów zewnętrznych. **C1.2.** Wysoka konkurencyjność rybnickich firm wzmacniana dzięki ich funkcjonowaniu w wewnętrznych i zewnętrznych sieciach współpracy oraz partnerstwie z podmiotami nauki, badań i kultury. **C1.3.** Rozwijające się przedsiębiorstwa nowej gospodarki kreujące i wykorzystujące rozwiązania innowacyjne. **C1.4.** Wysoka zdolność rybnickich firm do tworzenia miejsc pracy o wysokiej jakości oraz wykorzystywania lokalnego i regionalnego kapitału ludzkiego.
CS2. Wysoka jakość życia w Rybniku gwarantująca rozwój kapitału ludzkiego i stabilizację demograficzną miasta.	**C.2.1.** Dostępność usług edukacyjnych, kulturalnych, rekreacyjnych, zdrowotnych i opiekuńczych umożliwiających rozwój mieszkańców oraz wspierających rozwój rodziny. **C.2.2.** Atrakcyjne przestrzenie publiczne z dostępem do usług handlowych i usług czasu wolnego. **C.2.3.** Dogodne warunki dla zaspokajania potrzeb mieszkaniowych przez młodych mieszkańców Rybnika. **C.2.4.** Wysoka jakość środowiska przyrodniczego wyróżniająca Rybnik wśród innych dużych miast regionu. **C.2.5.** Silne więzi łączące mieszkańców miasta i wzmacniające ich poczucie bezpieczeństwa.

CELE STRATEGICZNE	CELE SZCZEGÓŁOWE
CS3. Silny i atrakcyjny wizerunek Rybnika umożliwiający przyciąganie i zatrzymywanie podmiotów decydujących o rozwoju lokalnym oraz pełne wykorzystywanie atutów miasta.	**C3.1.** Oferta wydarzeń kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych tworząca wyróżniający wizerunek Rybnika. **C3.2.** Rybnik miastem ważnych wydarzeń biznesowych i naukowych. **C3.3.** Wizerunek Rybnika jako miasta młodego i pełnego energii dzięki rozwojowi funkcji akademickich i życia studenckiego. **C3.4.** Miejsca i symbole Rybnika tworzące wyróżniki miasta i przyciągające odwiedzających.
CS4. Rybnik krajowym liderem we wdrażaniu nowoczesnych rozwiązań w dziedzinie zarządzania rozwojem lokalnym.	**C4.1.** Szeroki udział mieszkańców w procesach decyzyjnych w mieście. **C4.2.** Wysoka skuteczność miasta w aktywizacji potencjałów wewnętrznych oraz pozyskiwaniu potencjałów zewnętrznych na rzecz rozwoju lokalnego. **C4.3.** Wysoka aktywność sektora obywatelskiego umożliwiająca mieszkańcom włączanie się w procesy rozwoju lokalnego. **C4.4.** Rybnik inicjatorem innowacyjnych projektów realizowanych w partnerstwie z innymi gminami oraz projektów transgranicznych.

6. Uwarunkowania realizacji celów rozwoju miasta Rybnika

Treść wyznaczonych celów rozwoju miasta jest zróżnicowana. Powoduje to, że na realizację każdego celu wpływa inny zbiór uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych. Dlatego analiza SWOT została wykonana odrębnie dla każdego z celów. Czynniki w analizie SWOT podzielono w następujący sposób:

- SIŁY – *STRENGTHS* (S):

  wewnętrzne czynniki mające (lub mogące mieć) pozytywny wpływ na rozwój miasta, wyróżniające miasto w sposób korzystny w otoczeniu, tworzące podstawy dla jego przyszłego rozwoju, podnoszące jego atrakcyjność i konkurencyjność w oczach mieszkańców, inwestorów, osób odwiedzających;

- SŁABOŚCI – *WEAKNESSES* (W):
  wewnętrzne czynniki mające (lub mogące mieć) negatywny wpływ na rozwój miasta, utrudniające rozwój i realizację zamierzeń; braki w potencjałach, obniżające pozycję miasta zarówno w oczach mieszkańców, jak i podmiotów zewnętrznych;

- SZANSE – *OPPORTUNITIES* (O)
  czynniki w otoczeniu sprzyjające (lub mogące sprzyjać) rozwojowi miasta i osiąganiu wyznaczonych celów, umożliwiające eliminowanie słabości, wzmacnianie sił, uruchamianie nowych kierunków rozwoju;

- ZAGROŻENIA – *THREATS* (T)
  czynniki w otoczeniu utrudniające (lub mogące utrudniać) rozwój miasta i osiąganie wyznaczonych celów, stanowiące bariery w przełamywaniu aktualnych trudności i blokujące możliwości podejmowania działań w różnych, istotnych z punktu widzenia rozwoju miasta dziedzinach.

Tabela 8. Uwarunkowania realizacji celów rozwoju miasta Rybnika – Analiza SWOT

CS1. Rybnik regionalnym liderem rozwoju gospodarczego dzięki wykorzystywaniu innowacyjnego i kreatywnego potencjału miasta, Subregionu Zachodniego i sąsiednich aglomeracji

SIŁY	SŁABOŚCI
S1. dobra kondycja tradycyjnych gałęzi gospodarki i ich zdolność do restrukturyzacji – przemysł wydobywczy, energetyka, S2. firmy nowej gospodarki funkcjonujące w mieście, S3. duża liczba małych przedsiębiorstw i wysoki wskaźnik przedsiębiorczości mieszkańców, S4. rozwinięta edukacja zawodowa powiązana z tradycyjnym przemysłem w mieście, S5. oferta inwestycyjna miasta – dostępność przygotowanych terenów inwestycyjnych, w tym teren Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, istniejące tereny budowlane	W1. słabe powiązania między firmami miasta oraz ich niska skłonność do zrzeszania się, W2. niedostosowanie występujące między kierunkami kształcenia realizowanymi przez szkoły i uczelnie w mieście a potrzebami lokalnego rynku pracy, W3. niska wydolność wewnętrznego układu komunikacyjnego, W4. ograniczona atrakcyjność niektórych dzielnic miasta, w tym centrum dla biznesu, W5. niewystarczający poziom rozwoju transportu publicznego w kontekście

pod budownictwo mieszkaniowe i przemysłowe; nowe tereny pod działalność gospodarczą w sąsiedztwie planowanej Regionalnej Drogi Racibórz-Pszczyna,

S6. funkcjonowanie na terenie miasta uczelni kształcących kadry dla gospodarki regionu,

S7. korzystne położenie komunikacyjne miasta w pobliżu autostrad A1 i A4,

S8. potencjał komunikacyjny związany z lotniskiem Rybnik-Gotartowice,

S9. relatywnie korzystna sytuacja demograficzna miasta w stosunku do innych ośrodków w subregionie,

S10. dostępność infrastruktury po upadłym lub zrestrukturyzowanym przemyśle,

S11. dobra dostępność do usług publicznych,

S12. rozwijająca się oferta usług w nawiązaniu do demografii.

tworzenia jednolitego rynku pracy oraz dostępu usług rynkowych dla mieszkańców sąsiednich ośrodków,

W6. postrzeganie miasta przez pryzmat zanieczyszczonego powietrza wpływające na osłabianie atrakcyjności inwestycyjnej i ograniczenie możliwości przyciągania wysoko wykwalifikowanego kapitału ludzkiego.

SZANSE	ZAGROŻENIA
O1. utrzymywanie wysokiej atrakcyjności inwestycyjnej województwa śląskiego i związane z tym możliwości napływu kapitału zagranicznego, O2. upowszechnienie świadomości środowisk naukowych na temat konieczności lepszej współpracy z biznesem i organizacjami pozarządowymi, O3. preferencje dla polityki proinnowacyjnej w nowej perspektywie programowania w UE oraz powiązane z nimi środki finansowe, O4. wysoka świadomość wagi edukacji dla kariery zawodowej i zainteresowanie podnoszeniem kwalifikacji, O5. rozwój nowoczesnych technologii ułatwiający dostęp do informacji i możliwości komunikacji, O6. wzrost popytu na krajowy i międzynarodowy „mały" transport lotniczy, O7. określenie kierunków specjalizacji gospodarczej w strategii Subregionu Zachodniego, O8. określenie kierunków współpracy gospodarczej między województwami śląskim i małopolskim w strategii rozwoju dla Polski Południowej, O9. rozwój współpracy miast i gmin wchodzących w skład Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Rybnika w zakresie planowania rozwoju gospodarczego.	T1. rosnąca konkurencja między miastami przyciągającymi kapitał ludzki o wysokich kwalifikacjach, T2. wysokie koszty pracy, T3. niż demograficzny utrudniający przekształcanie funkcjonowania placówek edukacyjnych i uczelni, T4. sztywne regulacje dotyczące funkcjonowania placówek oświatowych utrudniające dostosowanie kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy, T5. możliwy odpływ z miasta dużych inwestorów, T6. możliwa utrata pozycji miasta w stosunku do ośrodków tworzących Metropolię Silesia, T7. trudności w utrzymaniu pozycji miasta jako ośrodka akademickiego związane z autonomicznymi decyzjami uczelni, T8. brak rozwoju strefy ekonomicznej, T9. prawne i finansowe trudności w komercjalizacji wiedzy – badań naukowych i wartości kulturalnych, T10. niski poziom środków publicznych i prywatnych przeznaczanych na badania naukowe i prace badawczo-rozwojowe, T11. skomplikowane i niestabilne przepisy utrudniające działanie biznesu.

CS2. Wysoka jakość życia w Rybniku gwarantująca rozwój kapitału ludzkiego i stabilizację demograficzną miasta.

SIŁY	SŁABOŚCI
S1. rozwinięta, urozmaicona oferta edukacyjna na różnych poziomach kształcenia, w tym oferta uczelni działających w Kampusie, S2. rozwinięta infrastruktura handlowo-usługowa, S3. dobra dostępność usług medycznych, S4. możliwości rozwoju budownictwa mieszkaniowego wynikające z dostępności uzbrojonych terenów, S5. dobrze oceniany poziom bezpieczeństwa w mieście, S6. relatywnie dobra sytuacja na rynku pracy, S7. powiązania komunikacyjne umożliwiające mieszkańcom korzystanie z udogodnień w miastach Aglomeracji Górnośląskiej – rynek pracy, usługi wyższego rzędu, S8. estetyka miasta i dostępność terenów zielonych i urządzeń rekreacyjnych, w tym ścieżki rowerowe i trasy spacerowe, Zalew Rybnicki, S9. bogata, urozmaicona, całoroczna oferta kulturalna, dobre zaplecze instytucji kultury oraz aktywnie działający animatorzy kultury, S10. korzystne usytuowanie miasta w sąsiedztwie terenów o walorach rekreacyjnych i przyrodniczych, S11. aktywność organizacji pozarządowych działających w mieście, S12. silne więzi społeczne i ugruntowana tożsamość regionalna, S13. długoletnie tradycje Rybnickiej Pieszej Pielgrzymki na Jasną Górę (Częstochowa), S14. przekonanie mieszkańców o możliwościach wpływania na rozwój miasta.	W1. pogarszanie wskaźników obciążenia demograficznego, W2. emigracja zarobkowa części mieszkańców, szczególnie dobrze wykształconych i mobilnych, W3. narastająca potrzeba rewitalizacji niektórych części miasta, w tym centrum, W4. niska wydolność wewnętrznego układu komunikacyjnego, W5. nagromadzenie dysfunkcji społecznych w niektórych częściach miasta oraz uzależnienie niektórych grup od pomocy społecznej, W6. niewielkie zainteresowanie deweloperów Rybnikiem związane z obserwowaną przez nich niską ceną zbytu mieszkań w regionie, W7. niewielki rozwój budownictwa wielorodzinnego zlokalizowanego w dzielnicach centralnych miasta W8. niewystarczający poziom rozwoju transportu publicznego w kontekście dostępu do usług publicznych i rynkowych mieszkańców innych ośrodków Subregionu Zachodniego, W9. ograniczona atrakcyjność oferty spędzania czasu wolnego dla ludzi młodych (w wieku do 18 lat), W10. wysoki poziom zanieczyszczenia powietrza obniżający jakość życia w mieście, W11. brak możliwości oddziaływania władz miasta na funkcjonowanie SP ZOZ Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego nr 3 w Rybniku-Orzepowicach.
SZANSE	**ZAGROŻENIA**
O1. możliwości dofinansowania projektów ze źródeł zewnętrznych, w tym w szczególności z funduszy unijnych, w tym Europejskiego Funduszu Społecznego, O2. wzrost świadomości społecznej w zakresie zdrowego trybu życia i aktywności fizycznej, O3. rozwój nowoczesnych technologii ułatwiający dostęp do informacji	T1. rosnąca konkurencja między miastami przyciągającymi kapitał ludzki o wysokich kwalifikacjach, T2. konkurencyjna oferta usług innych głównych ośrodków regionu, T3. osłabianie więzi w społecznościach lokalnych, T4. niezadowalające funkcjonowanie mechanizmów w ochronie zdrowia

i możliwości komunikacji, O4. rozwijająca się promocja, w tym turystyczna województwa śląskiego.	i niewystarczający poziom finansowania służby zdrowia, T5. niewystarczające środki finansowe nie pozwalające w pełni realizować zadań instytucjom działającym na rzecz osób niepełnosprawnych, T6. wzrost zagrożenia chorobami cywilizacyjnymi.

CS3. Silny i atrakcyjny wizerunek Rybnika umożliwiający przyciąganie i zatrzymywanie podmiotów decydujących o rozwoju lokalnym oraz pełne wykorzystywanie atutów miasta.

SIŁY	SŁABOŚCI
S1. wyróżniające wśród innych miast regionu centrum miasta, S2. liczne miejsca mogące stać się atrakcjami turystyczno-rekreacyjnymi, S3. symbole architektoniczne Rybnika: Rynek, Bazylika, Kopalnia „Ignacy”, Zespół zabudowy d. Szpitala Miejskiego im. Juliusza Rogera, Zespół zabudowy Państwowego Szpitala dla Nerwowo i Psychicznie Chorych, S4. wybitni i popularni artyści wywodzący się z Rybnika i okolic, w tym Henryk Mikołaj Górecki, Piotr Paleczny, Lidia Grychtołówna, Adam Makowicz, Krzysztof Popek, Olek Krupa, Grubson, Kabaret Młodych Panów, S5. osiągnięcia rybnickich sportowców na arenie międzynarodowej, S6. polityka promocyjna realizowana z wykorzystaniem kultury i innych wydarzeń wizerunkowych, S7. korzystne położenie komunikacyjne miasta w pobliżu autostrad A1 i A4 ułatwiające dostęp odwiedzających do rybnickich atrakcji.	W1. deficyty w infrastrukturze warunkującej organizowanie wielkich wydarzeń, w tym niedostatek miejsc noclegowych o wysokim standardzie, W2. nieukształtowany wizerunek Rybnika jako miejsca spędzania czasu wolnego oraz dostępu do wyjątkowych wydarzeń i unikatowej oferty, W3. osłabienie wizerunku Rybnika jako miasta sportu (zwłaszcza w kontekście rozgrywek ligowych na najwyższy poziomie), W4. brak wykorzystania funkcji akademickich do przekształcania i wzmacniania wizerunku miasta.
SZANSE	**ZAGROŻENIA**
O1. rozwój nowoczesnych technologii ułatwiający promowanie atrakcji miasta w przestrzeni wirtualnej, O2. rozwój świadomej turystyki – poszukiwanie miejsc wyjątkowych dostarczających twórczych możliwości spędzania czasu wolnego, O3. niż demograficzny ograniczający zainteresowanie ofertą uczelni.	T1. intensywna konkurencja ze strony innych miast w regionie i kraju w zakresie promowania atrakcyjnych miejsc i wydarzeń, T2. rosnąca konkurencja o realizację wydarzeń kulturalnych, rozrywkowych, sportowych, biznesowych, naukowych itp., T3. silna konkurencja innych ośrodków akademickich: Aglomeracji Górnośląskiej, Krakowa, Wrocławia.

CS4. Rybnik krajowym liderem we wdrażaniu nowoczesnych rozwiązań w dziedzinie zarządzania rozwojem lokalnym.

SIŁY		SŁABOŚCI	
S1.	duża liczba dzielnic i aktywność społeczności lokalnych w dzielnicach,	W1.	zróżnicowanie wielkości dzielnic (od 600 mieszkańców w Grabowni do ok. 20 tys. w dzielnicy Maroko-Nowiny) oraz odmienność ich problemów – sprzeczne interesy mieszkańców spowodowane zróżnicowanym charakterem dzielnic,
S2.	aktywność mieszkańców skoncentrowana na dzielnicach,	W2.	niski udział mieszkańców w konsultacjach społecznych,
S3.	relatywnie duża liczba organizacji pozarządowych działających w mieście,	W3.	odpływ 1% podatku przekazywanego na działalność organizacji pozarządowych poza Rybnik,
S4.	realizacja przez miasto projektów partnerskich,	W4.	mała liczba projektów realizowanych przez organizacje pozarządowe - rywalizacja pomiędzy organizacjami.
S5.	funkcjonowanie Związku Gmin i Powiatów Subregionu Zachodniego Województwa Śląskiego,		
S6.	duża liczba innowacyjnych projektów w zakresie partycypacji,		
S7.	duża liczba mieszkańców przekazujących 1% podatku na działalność organizacji pozarządowych,		
S8.	poczucie mieszkańców o możliwościach wpływania na rozwój miasta,		
S9.	wiodące znaczenie miasta na rynku pracy subregionu,		
S10.	skupisko firm i instytucji publicznych - sądy, prokuratura, uczelnie, szpitale, siedziba Związku Gmin i Powiatów Subregionu Zachodniego Województwa Śląskiego etc., organizacje samorządu gospodarczego o znaczeniu subregionalnym,		
S11.	pozycja lidera w regionie w realizacji projektów przy wsparciu unijnym.		

SZANSE		ZAGROŻENIA	
O1.	dostępność zewnętrznych źródeł finansowania działalności organizacji pozarządowych,	T1.	słabnące zainteresowanie sprawami publicznymi potwierdzane niską frekwencją wyborczą,
O2.	dostępność zewnętrznych środków na projekty samorządów terytorialnych,	T2.	zbiurokratyzowanie procedur dotyczących działalności organizacji pozarządowych,
O3.	możliwość wymiany dobrych praktyk między miastami partnerskimi i innymi samorządami,	T3.	przeniesienie aktywności do strefy wirtualnej wpływające na osłabianie więzi wspólnot lokalnych,
O4.	opracowanie przez gminy i powiaty Subregionu Zachodniego wspólnej strategii rozwoju,	T4.	trudności w podtrzymywaniu dialogu międzypokoleniowego,
O5.	Podejmowanie przez gminy i miasta miejskiego obszaru funkcjonalnego Rybnika wspólnych inicjatyw i projektów na rzecz rozwoju gospodarczego	T5.	absorpcja części negatywnych wzorców otoczenia: konsumpcjonizm, nadmierny indywidualizm, „wyścig szczurów”, skupianie uwagi na wartościach ekonomicznych,

O6. zmiany w prawodawstwie dotyczącym aktywności obywatelskiej, O7. nowe formy i narzędzia do utrzymywania kontaktu między społecznością lokalną a władzami lokalnymi, O8. wzrost przeciętnego poziomu zamożności społeczeństwa, O9. podnoszenie poziomu wykształcenia społeczeństwa, O10. rozwój nowoczesnych technologii ułatwiający dostęp do informacji i możliwości komunikacji, O11. spójność strategii miasta z aktualizowanymi koncepcjami rozwoju województwa śląskiego.	T6. niewystarczający poziom współpracy samorządów terytorialnych, T7. silna konkurencja o środki unijne oraz o pozyskanie znaczących imprez czy inwestorów między miastami, T8. ograniczone środki na działania samorządów terytorialnych utrudniające podejmowanie nowych zadań.

7. Programy wdrażające cele strategii rozwoju miasta Rybnika

Programy wdrażające strategię stanowią zbiory uporządkowanych merytorycznie przedsięwzięć przyporządkowanych do celów strategicznych i celów szczegółowych sformułowanych dla miasta Rybnika. Projekty zawarte w programach stanowią wstępną lista przedsięwzięć, która będzie sukcesywnie uzupełniana i rozbudowywana o kolejne pomysły – adekwatnie do zmieniającej się sytuacji miasta i jego otoczenia. Dla kolejnych celów strategicznych sformułowano następujące programy:

Tabela 9. Programy wdrażające cele strategii miasta Rybnika

CELE STRATEGICZNE	PROGRAMY WDRAŻAJĄCE
CS1. Rybnik regionalnym liderem rozwoju gospodarczego dzięki wykorzystywaniu innowacyjnego i kreatywnego potencjału miasta, Subregionu Zachodniego i sąsiednich aglomeracji.	**Program 1.** Innowacyjny Rybnik. **Program 2.** Rybnik – Strefa Inwestycji. **Program 3.** Przedsiębiorczy Rybniczanin. **Program 4.** Rybnicki rynek pracy – rybnicki rynek kompetencji.
CS2. Wysoka jakość życia w Rybniku gwarantująca rozwój kapitału ludzkiego i stabilizację demograficzną miasta.	**Program 5.** Rewitalizacja miasta – nowa energia rybnickiej tradycji. **Program 6.** Przyjazna przestrzeń Rybnika. **Program 7.** Rybnik – środowisko szans, środowisko rozwoju. **Program 8.** Zrównoważony transport i środowisko naturalne Rybnika
CS3. Silny i atrakcyjny wizerunek Rybnika umożliwiający przyciąganie i zatrzymywanie podmiotów decydujących o rozwoju lokalnym oraz pełne wykorzystywanie atutów miasta.	**Program 9.** Rybnickie magnesy – emblematyczne miejsca i wydarzenia.
CS4. Rybnik krajowym liderem we wdrażaniu nowoczesnych rozwiązań w dziedzinie zarządzania rozwojem lokalnym.	**Program 10.** Społeczeństwo obywatelskie Rybnika. **Program 11.** Kreatywność i otwartość władz miasta.

Zamieszczone w programach przedsięwzięcia zostały opracowane w nawiązaniu do wyników analizy SWOT i opisane z uwzględnieniem najważniejszych aspektów wdrożeniowych. Projekty są rozumiane jako przedsięwzięcia pozwalające na zrealizowanie celów strategicznych poprzez:

- wykorzystanie sił miasta i szans tkwiących w jego otoczeniu,
- przezwyciężenie słabości miasta i zagrożeń w jego otoczeniu,
- wzmocnienie korzystnych lub osłabienie niekorzystnych relacji pomiędzy czynnikami wnętrza i otoczenia,
- zbudowanie nowych wartości (innowacyjność).

Projekty zostały sklasyfikowane zgodnie z ich rangą i chronologią realizacji według następujących oznaczeń:

A. przedsięwzięcie podstawowe, wskazane do natychmiastowego podjęcia, możliwie szybkiego wdrożenia w pierwszej fazie wdrażania strategii; przedsięwzięcie warunkujące uruchomienie innych aktywności i sukces wdrożenia całej strategii;
B. przedsięwzięcie rekomendowane do podjęcia w drugiej fazie wdrażania strategii, w horyzoncie krótkim;
C. przedsięwzięcie istotne, lecz możliwe do podjęcia w horyzoncie dłuższym;
D. przedsięwzięcie, które powinno być realizowane permanentnie, w całym horyzoncie objętym przez strategię;
E. przedsięwzięcie fakultatywne, które może zostać podjęte wraz z pojawieniem się rezerw finansowych bądź organizacyjnych.W kolejnych tabelach zostały wyszczególnione przedsięwzięcia strategiczne opisane z uwzględnieniem następujących informacji:

i. nazwa przedsięwzięcia,
ii. główny cel szczegółowy realizowany dzięki wdrożeniu przedsięwzięcia,
iii. inne cele szczegółowe realizowane dzięki wdrożeniu przedsięwzięcia,
iv. typ przedsięwzięcia:
    - K – koncepcyjny,
    - I – infrastrukturalno-przestrzenny,
    - O – instytucjonalny, organizacyjny
    - P – promocyjno-informacyjny,
    - A – analityczno-badawczy,
    - E – edukacyjny,
    - F – finansowy,
    - W – wydarzenia, akcje, imprezy,
v. sektory zaangażowane w realizację przedsięwzięcia,
vi. główny miernik realizacji przedsięwzięcia (mierniki związane wprost z celami przedsięwzięcia lub technicznym charakterem projektów),
vii. ranga i chronologia przedsięwzięcia – oceniona za pomocą opisanej powyżej skali od A do E.

Tabela 10. Programy i przedsięwzięcia wdrażające cele strategii miasta Rybnika

Nazwa przedsięwzięcia/działania	Główny realizowany cel strategii	Inne realizowane cele strategii	Charakter przedsięwzięcia[1]	Sektory zaangażowane w realizację przedsięwzięcia	Główny miernik realizacji przedsięwzięcia	Ranga przedsięwzięcia[2]
CS1. RYBNIK REGIONALNYM LIDEREM ROZWOJU GOSPODARCZEGO DZIĘKI WYKORZYSTYWANIU INNOWACYJNEGO I KREATYWNEGO POTENCJAŁU MIASTA, SUBREGIONU ZACHODNIEGO I SĄSIEDNICH AGLOMERACJI						
Program 1: INNOWACYJNY RYBNIK						
P1. *Rybnicki Klaster Nowoczesnych Technologii Proekologicznych* – – przestrzenne i infrastrukturalne udogodnienia wspierające skupienie w Rybniku podmiotów biznesowych, naukowych i badawczo-rozwojowych sektora nowoczesnych technologii proekologicznych, – rozwój infrastruktury wspierającej podmioty badawczo-rozwojowe, – promocja Rybnika jako miejsca rozwoju sektora nowoczesnych technologii proekologicznych dla przyciągania podmiotów tego sektora z otoczenia	C1.2. C1.3.	C1.1. C1.4.	K, I, O, P, E	samorząd, biznes, nauka, edukacja	– liczba podmiotów gospodarczych tworzących klaster, w tym pozyskanych z otoczenia, – liczba miejsc pracy w podmiotach klastra, – wspólne projekty podmiotów klastra (liczba i wartość), – wielkość środków z UE pozyskiwanych przez podmioty klastra	B + C

[1] Typ przedsięwzięcia: K – koncepcyjny, I – infrastrukturalno-przestrzenny, O – instytucjonalny, organizacyjny, P – promocyjno-informacyjny, A – analityczno-badawczy, E – edukacyjny, F – finansowy, W – wydarzenia, akcje, imprezy (opis przedsięwzięć zgodnie z założeniami ujętymi na stronie nr 34).

[2] Ranga przedsięwzięcia: A – przedsięwzięcie podstawowe, wskazane do natychmiastowego podjęcia, możliwie szybkiego wdrożenia w pierwszej fazie wdrażania strategii; przedsięwzięcie warunkujące uruchomienie innych aktywności i sukces wdrożenia całej strategii; B – przedsięwzięcie rekomendowane do podjęcia w drugiej fazie wdrażania strategii, w horyzoncie krótkim; C – przedsięwzięcie istotne, lecz możliwe do podjęcia w horyzoncie dłuższym; D – przedsięwzięcie, które powinno być realizowane permanentnie, w całym horyzoncie objętym przez strategię; E – przedsięwzięcie fakultatywne, które może zostać podjęte wraz z pojawieniem się rezerw finansowych bądź organizacyjnych (opis przedsięwzięć zgodnie z założeniami opisanymi ujętymi na stronie nr 34).

Nazwa przedsięwzięcia/działania	Główny realizowany cel strategii	Inne realizowane cele strategii	Charakter przedsięwzięcia[1]	Sektory zaangażowane w realizację przedsięwzięcia	Główny miernik realizacji przedsięwzięcia	Ranga przedsięwzięcia[2]
P2. *Sieć innowacji Subregionu Zachodniego* – wykreowanie struktur integrujących firmy i instytucje z Rybnika, Subregionu Zachodniego oraz spoza subregionu zajmujące się generowaniem i wdrażaniem innowacji: – przepływ informacji i wymiana doświadczeń, – wspólne projekty, – sieci kooperacji w ramach procesów produkcji i sprzedaży, – wspólne pozyskiwanie wiedzy i innowacji przez podmioty w sieci	C1.2. C1.3.	C1.1. C1.4.	K, O, P	samorząd, biznes, nauka, edukacja	– liczba podmiotów gospodarczych w sieciach, – liczba podmiotów w sieciach pozyskanych z otoczenia, – liczba miejsc pracy we współpracujących firmach, – wspólne projekty podejmowane przez podmioty w sieciach (liczba i wartość)	C
P3. *Rybnicki Kampus Wiedzy i Innowacji* – rozwój Kampusu przy ul. Rudzkiej: – współpraca uczelni i szkół średnich z biznesem w kształceniu, – nowe uczelnie, kierunki i specjalności w Kampusie powstające w nawiązaniu do potrzeb biznesu, – badania naukowe komercjalizowane przez rybnicki biznes, – inicjatywy rozwijające przedsiębiorczość, – Kampus strefą rekreacji i kultury oraz życia młodzieżowego (zieleń, infrastruktura czasu wolnego, wydarzenia)	C1.1. C1.2. C1.4.	C1.3. C3.1. C3.3. C3.4.	I, O, A, E, W	samorząd, nauka, biznes, kultura	– liczba pracowników naukowych uczelni działających w Rybniku, – liczba studentów i absolwentów uczelni działających w Rybniku, – liczba studentów spoza Rybnika, – liczba prac studenckich realizowanych na zamówienie biznesu, – liczba przedsiębiorstw branż innowacyjnych zakładanych w Rybniku przez studentów wykształconych w Rybniku, – zgodność kierunku wykształcenia z pracą podejmowaną przez	A + B

Nazwa przedsięwzięcia/działania	Główny realizowany cel strategii	Inne realizowane cele strategii	Charakter przedsięwzięcia[1]	Sektory zaangażowane w realizację przedsięwzięcia	Główny miernik realizacji przedsięwzięcia	Ranga przedsięwzięcia[2]
					absolwentów (odsetek), – liczba wydarzeń i ich uczestników w Kampusie, – liczba porozumień o współpracy pomiędzy szkołami średnimi a pracodawcami	
Program 2: RYBNIK – STREFA INWESTYCJI						
P4. *System terenów inwestycyjnych Rybnika* – podniesienie jakości istniejących terenów inwestycyjnych, tworzenie nowych terenów inwestycyjnych, systemowe łączenie terenów inwestycyjnych (infrastruktura, synergia działalności gospodarczych), promocja inwestycyjna	C1.1.	C1.2. C1.4.	K, I, O, P	samorząd, biznes, zarządcy infrastruktury	– liczba pozyskanych inwestorów, – powierzchnia zagospodarowanych terenów przygotowanych pod inwestycje, – liczba miejsc pracy powstałych w związku z nowymi inwestycjami	A
P5. Działania na rzecz rozwoju Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (KSSE)	C1.1.	C1.2. C1.4. C4.2.	I, P	samorząd, biznes, KSSE	– liczba nowych firm powstałych w Strefie, – liczba miejsc pracy w firmach zlokalizowanych na terenie Strefy, – powierzchnia terenów zainwestowanych w Strefie	A + B
P6. Wspólne działania w zakresie rozwoju i promocji terenów inwestycyjnych z gminami tworzącymi Miejski Obszar Funkcjonalny Rybnika	C1.1.	C4.2. C4.4.	K, I, O, P	Samorząd, biznes	– liczba wspólnych inicjatyw z gminami MOF, – powierzchnia terenów inwestycyjnych objętych	E

Nazwa przedsięwzięcia/działania	Główny realizowany cel strategii	Inne realizowane cele strategii	Charakter przedsięwzięcia[1]	Sektory zaangażowane w realizację przedsięwzięcia	Główny miernik realizacji przedsięwzięcia	Ranga przedsięwzięcia[2]
Program 3: PRZEDSIĘBIORCZY RYBNICZANIN						
P7. *Razem dla przedsiębiorczości* - wielopodmiotowy system wspierania przedsiębiorczości lokalnej: – promowanie postaw przedsiębiorczych, – podnoszenie kompetencji przedsiębiorczych, – wprowadzanie nowopowstających firm w lokalne sieci współpracy, – ułatwienia w dostępie do kapitału ludzkiego i infrastruktury	C1.1. C1.2.	C1.3. C1.4.	I, O, P, A, E, F	samorząd, biznes, instytucje samorządu gospodarczego	– liczba nowopowstałych przedsiębiorstw, – struktura branżowa nowopowstałych przedsiębiorstw	B + D
P8. *Lokalne innowacje* – system wsparcia dla młodych przedsiębiorców (podatki lokalne, miejsca dla biznesu, edukacja), w tym absolwentów, a także mikro i małych przedsiębiorców rozwijających usługi podnoszące jakość życia mieszkańców, usługi podnoszące jakość środowiska biznesu w mieście, wprowadzających w swoich firmach usprawnienia technologiczne, produktowe lub organizacyjne	C1.3.	C1.1. C1.2.	K, I, F	samorząd, biznes, nauka, edukacja, Instytucje Otoczenia Biznesu (IOB)	– liczba firm kwalifikujących się do wsparcia w ramach opracowanego systemu, – wielkość udzielonego wsparcia, – liczba projektów kwalifikowanych jako lokalne innowacje uruchomionych w wyniku funkcjonowania systemu, – liczba nowych podmiotów i miejsc pracy powstałych w preferowanych branżach	A + B
P9. *Galeria Śródmieście* – wzmocnienie Śródmieścia jako strefy zamieszkania, spędzania czasu wolnego i spotkań mieszkańców Rybnika: – budowa systemu parkingów w Śródmieściu,	C1.1.	C2.2.	K, I, P, W	samorząd, biznes	– liczba podmiotów kultury, edukacyjnych, publicznych (administracja), usługowych (rekreacja, gastronomia), powierzchnia terenów zielonych i rekreacji,	A + C

Nazwa przedsięwzięcia/działania	Główny realizowany cel strategii	Inne realizowane cele strategii	Charakter przedsięwzięcia[1]	Sektory zaangażowane w realizację przedsięwzięcia	Główny miernik realizacji przedsięwzięcia	Ranga przedsięwzięcia[2]
– rewitalizacja Śródmieścia, – wydarzenia ożywiające Śródmieście, – rozwój infrastruktury czasu wolnego					– liczba nowych miejsc parkingowych w Śródmieściu (przy zachowaniu powierzchni terenów ważnych dla jakości przestrzeni Śródmieścia: tereny zielone, pasaże dla pieszych, tereny spędzania czasu wolnego, tereny dla przedsiębiorców itp.), – liczba wydarzeń i ich uczestników w Śródmieściu, w tym liczba wydarzeń o charakterze plenerowym	
P10. Stworzenie systemu promowania przedsiębiorczości społecznej jako: – sektora nowej ekonomii, – działalności wzbogacających podaż usług społecznych, – sektora równoważącego lokalny rynek pracy	C1.3.	C1.2. C2.1. C2.5. C4.3.	O, P, E	samorząd, sektor pozarządowy, biznes, edukacja	– liczba podmiotów przedsiębiorczości społecznej w mieście, – liczba projektów z zakresu przedsiębiorczości społecznej	C + D
Program 4: RYBNICKI RYNEK PRACY – RYBNICKI RYNEK KOMPETENCJI						
P11. *Szkoła karier zawodowych* – integracja kształcenia w rybnickich szkołach i uczelniach z potrzebami rynku pracy i innowacyjnej gospodarki	C1.1. C1.4.	C1.2. C1.3.	O, A, E	samorząd, edukacja, nauka, biznes	– wskaźniki bezrobocia wśród młodych mieszkańców Rybnika, – liczba programów i umów o współpracy szkół ponadgimnazjalnych z firmami w zakresie przygotowania do wejścia na rynek pracy	B + D

Nazwa przedsięwzięcia/działania	Główny realizowany cel strategii	Inne realizowane cele strategii	Charakter przedsięwzięcia[1]	Sektory zaangażowane w realizację przedsięwzięcia	Główny miernik realizacji przedsięwzięcia	Ranga przedsięwzięcia[2]
P12. *Miejsce dla wiedzy* – stworzenie mechanizmów wspierających zatrudnianie absolwentów rybnickich szkół i uczelni w lokalnych firmach (w tym dla ograniczenia odpływu kapitału ludzkiego z miasta)	C1.1. C1.4.	C1.2. C1.3.	O, P, A	samorząd, edukacja, nauka, biznes	– wskaźniki bezrobocia wśród młodych mieszkańców Rybnika, – wskaźniki migracji – odpływ i napływ mieszkańców	C + D
P13. Podnoszenie kompetencji lokalnych przedsiębiorców do wykorzystywania i pozyskiwania kapitału wiedzy: – szkolenia w zakresie zarządzania zasobami ludzkimi, – szkolenia w zakresie planowania rozwoju firmy w oparciu o wiedzę i kompetencje	C1.3. C1.4.	C1.1. C1.2.	E	samorząd, edukacja, nauka, biznes, samorząd gospodarczy	– przeciętne zatrudnienie w rybnickich firmach, – przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw	B + D

Nazwa przedsięwzięcia/działania	Główny realizowany cel strategii	Inne realizowane cele strategii	Charakter przedsięwzięcia[1]	Sektory zaangażowane w realizację przedsięwzięcia	Główny miernik realizacji przedsięwzięcia	Ranga przedsięwzięcia[2]
P14. System partnerskiego prognozowania i planowania rynku pracy opierający się na: – doskonalonych kompetencjach przedsiębiorców w zakresie prognozowania potrzeb kadrowych, – prognozowaniu potrzeb kadrowych potencjalnych inwestorów, – tworzeniu zbiorczych prognoz zapotrzebowania gospodarki lokalnej na kwalifikacje, – partnerskim opracowywaniu kierunków zmian w kształceniu realizowanym w rybnickich szkołach i uczelniach, – aktywizacji zawodowej osób pozostających bez zatrudnienia	C1.4.	C1.1.	O, A	biznes, samorząd gospodarczy, nauka, edukacja, instytucje rynku pracy, samorząd	– poziom bezrobocia, w tym wśród ludzi młodych, – liczba projektów partnerskich w zakresie prognozowania i planowania rynku pracy lub aktywizacji zawodowej bezrobotnych	A + D
CS2. WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA W RYBNIKU GWARANTUJĄCA ROZWÓJ KAPITAŁU LUDZKIEGO I STABILIZACJĘ DEMOGRAFICZNĄ MIASTA						
Program 5: REWITALIZACJA MIASTA – NOWA ENERGIA RYBNICKIEJ TRADYCJI						
P15. Rewitalizacja i zagospodarowanie terenów osiedli mieszkaniowych, w tym w szczególności zabytkowych osiedli patronackich	C2.2. C2.3.	C2.5.	I, E, W	samorząd, biznes, edukacja, sektor pozarządowy	– powierzchnia terenów zrewitalizowanych, – liczba i powierzchnia zmodernizowanych lub wyremontowanych mieszkań/budynków, – liczba obiektów zabytkowych poddanych rewaloryzacji	B

Nazwa przedsięwzięcia/działania	Główny realizowany cel strategii	Inne realizowane cele strategii	Charakter przedsięwzięcia[1]	Sektory zaangażowane w realizację przedsięwzięcia	Główny miernik realizacji przedsięwzięcia	Ranga przedsięwzięcia[2]
P16. Rewitalizacja Śródmieścia ze szczególnym uwzględnieniem następujących działań: – rewitalizacji obszaru Rynku oraz przyległych ulic w tym m.in. ul. Powstańców Śląskich i Jana III Sobieskiego, – zagospodarowania terenów śródmiejskich, które utraciły swoje pierwotne funkcje, w tym terenów przy ul. 3 Maja/Miejskiej oraz przy ul. Gen. J. Hallera (tereny o tymczasowej funkcji parkingu miejskiego), – rewitalizacji zespołu budynków d. Szpitala Miejskiego im. Juliusza Rogera zlokalizowanego pomiędzy ul. 3 Maja i Klasztorną, – rewitalizacji zespołu zabudowy Państwowego Szpitala dla Nerwowo i Psychicznie Chorych pryz ul. Gliwickiej, – prac restauratorskich i konserwatorskich przy obiektach zabytkowych w Rybniku	C2.2.	C2.4. C4.2.	I	samorząd, biznes, sektor pozarządowy	– powierzchnia terenów zrewitalizowanych, – liczba podmiotów gospodarczych powstałych na terenach poddanych rewitalizacji, – liczba inicjatyw społecznych powstałych na terenach poddanych rewitalizacji	A + C
P17. Rewitalizacja i rekultywacja terenów poprzemysłowych, w tym terenu Zabytkowej Kopalni Węgla Kamiennego „Ignacy”	C2.2. C3.4.	C2.4. C4.2.	I	biznes, sektor pozarządowy, samorząd	– powierzchnia terenów zrewitalizowanych, – liczba podmiotów gospodarczych powstałych na terenach poddanych rewitalizacji	A + C

Nazwa przedsięwzięcia/działania	Główny realizowany cel strategii	Inne realizowane cele strategii	Charakter przedsięwzięcia[1]	Sektory zaangażowane w realizację przedsięwzięcia	Główny miernik realizacji przedsięwzięcia	Ranga przedsięwzięcia[2]
P18. Rewitalizacja społeczna na obszarach rewitalizowanych – wzmacnianie potencjału społecznego, zawodowego i gospodarczego mieszkańców obszarów rewitalizowanych	C2.1.	C2.5.	P, E, W	samorząd, edukacja, sektor pozarządowy, kultura	– wskaźniki odzwierciedlające poziom nasilenia dysfunkcji społecznych w mieście, – liczba osób objętych wsparciem w ramach programów rewitalizacji społecznej	B + D
P19. Rozwój infrastruktury usług społecznych na rzecz osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej wraz z rozwojem mieszkalnictwa socjalnego, wspomaganego i chronionego	C2.5.	C2.1.	I	samorząd, sektor pozarządowy	– liczba nowych/przebudowanych/ objętych innymi robotami budowlanymi obiektów infrastruktury społecznej, – liczba nowo utworzonych mieszkań socjalnych, wspomaganych i chronionych	B
P20. Likwidacja barier architektonicznych w przestrzeni i budynkach publicznych, w tym na obszarach rewitalizowanych	C2.2.	C2.5.	I	samorząd	– liczba obiektów i miejsc, w których zrealizowano inwestycje likwidujące bariery architektoniczne	B
Program 6: PRZYJAZNA PRZESTRZEŃ RYBNIKA						
P21. Program rozwoju i utrzymania parków miejskich oraz terenów zielonych miasta Rybnika	C2.4.	C2.2.	K, I	samorząd	– powierzchnia i jakość terenów zielonych miasta	B + D
P22. Rozbudowa infrastruktury rekreacyjnej ogólnodostępnej skierowanej do różnych grup wiekowych w poszczególnych obszarach miasta	C2.1.	C2.2.	I	samorząd, biznes, sektor pozarządowy	– powierzchnia terenów rekreacyjnych adresowanych do różnych grup wiekowych, – liczba zainstalowanych urządzeń	A + B + C

Nazwa przedsięwzięcia/działania	Główny realizowany cel strategii	Inne realizowane cele strategii	Charakter przedsięwzięcia[1]	Sektory zaangażowane w realizację przedsięwzięcia	Główny miernik realizacji przedsięwzięcia	Ranga przedsięwzięcia[2]
P23. Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej zlokalizowanej: – wokół kąpieliska „Ruda" i stadionu miejskiego, – w dzielnicy Kamień, oraz – w otoczeniu istniejących terenów rekreacyjnych położonych wzdłuż rzeki Rudy od dzielnicy Ligota-Ligocka Kuźnia aż do ujścia do Zalewu Rybnickiego (w tym m.in. Błonia, zbiorniki wodne położone wzdłuż rz. Rudy, obszary leśne po obu stronach ulicy Wielopolskiej, pomiędzy ul. Mikołowską, a ul. Gliwicką, pole golfowe)	C2.1.	C2.2. C2.4.	I, P	samorząd, biznes	– powierzchnia wyposażonych terenów rekreacyjnych, – liczba osób korzystających ze stref/ liczba osób korzystających ze zrealizowanych inwestycji, – liczba zainstalowanych urządzeń	A + C
P24. Rozwój funkcji wypoczynkowo-rekreacyjnych w otoczeniu Zalewu Rybnickiego i Parku Krajobrazowego „Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich" przy współpracy z powiatem rybnickim i sąsiadującymi gminami, w tym m.in. poprzez: – budowę odnogi kolejki wąskotorowej w kierunku dzielnicy Stodoły, – zagospodarowanie terenów wokół Zalewu Rybnickiego	C2.1.	C2.2. C2.4.	I, P	samorząd, biznes	– powierzchnia wyposażonych terenów rekreacyjnych, – długość trasy kolejki wąskotorowej udostępnionej dla celów turystycznych, – liczba osób korzystających ze zrealizowanych inwestycji, – liczba zainstalowanych urządzeń	C + E

Nazwa przedsięwzięcia/działania	Główny realizowany cel strategii	Inne realizowane cele strategii	Charakter przedsięwzięcia[1]	Sektory zaangażowane w realizację przedsięwzięcia	Główny miernik realizacji przedsięwzięcia	Ranga przedsięwzięcia[2]
P25. Kreowanie przestrzeni aktywności społecznej i kulturalnej Rybniczan: – miejsca dla realizacji plenerowych amatorskich aktywności kulturalnych, – miejsca wydarzeń kulturalnych i społecznych integrujących mieszkańców miasta i mieszkańców dzielnic, – szlaki tematyczne łączące atrakcje miasta: miejsca o wartości sakralnej, obiekty inżynierskie i poprzemysłowe, świadectwa historii miasta	C2.1. C2.2.	C2.5. C3.4.	I, P, E, W	samorząd, sektor pozarządowy, biznes, mieszkańcy	– liczba miejsc przyciągających mieszkańców realizujących aktywności kulturalne, – liczba wydarzeń w przestrzeniach, – liczba osób uczestniczących w wydarzeniach, – ilość atrakcji na wytyczonych szlakach tematycznych	E
P26. Rozwój obiektów infrastruktury kultury przyczyniający się do zwiększenia atrakcyjności i dostępności usług kulturalnych	C2.1.	C2.2. C3.1. C3.2.	I	samorząd, kultura, biznes	– liczba zmodernizowanych obiektów kultury	C
P27. Rozwój infrastruktury oraz usług zdrowotnych i opiekuńczych na terenie Rybnika	C2.1.		I, O	samorząd (w tym samorząd wojewódzki), ochrona zdrowia	– liczba nowych /zmodernizowanych obiektów ochrony zdrowia	A + B
P28. Projekty wspierające zachowanie dziedzictwa kulturowego miasta	C2.5.	C2.1.	P, E, W	samorząd, sektor pozarządowy, edukacja	– liczba projektów	C + D
P29. Rozbudowa i modernizacja systemu rekreacyjnych ścieżek rowerowych w Rybniku	C2.1.	C2.4.	I	samorząd	– długość ścieżek rowerowych połączonych w system miejski, – liczba punktów wiążących ścieżki miejskie ze ścieżkami w otoczeniu, – liczba firm powstających w otoczeniu ścieżek rowerowych (różne usługi dla rowerzystów)	B + C

Nazwa przedsięwzięcia/działania	Główny realizowany cel strategii	Inne realizowane cele strategii	Charakter przedsięwzięcia[1]	Sektory zaangażowane w realizację przedsięwzięcia	Główny miernik realizacji przedsięwzięcia	Ranga przedsięwzięcia[2]
Program 7: RYBNIK – ŚRODOWISKO SZANS, ŚRODOWISKO ROZWOJU						
P30. Wzmacnianie potencjału edukacyjnego Rybnika: – wsparcie dla tworzenia i funkcjonowania miejsc opieki nad dziećmi do lat 3, – wdrażanie programów rozwojowych dla placówek przedszkolnych, – realizacja programów rozwoju szkół podstawowych, gimnazjów oraz szkół ponadgimnazjalnych – inicjatywy edukacyjne, – realizacja programów na rzecz wzrostu kompetencji nauczycieli, – inwestycje w infrastrukturę edukacyjną i wychowania przedszkolnego, modernizacja pracowni kształcenia zawodowego, – praktyki i staże zawodowe poprawiające jakość i atrakcyjność kształcenia zawodowego, – programy rozwoju kształcenia ustawicznego, – współpraca placówek edukacyjnych z instytucjami nauki i kultury	C2.1.	C1.1. C1.2. C1.4.	K, I, O, A, E	samorząd, edukacja, nauka, kultura, biznes, sektor pozarządowy	– liczba (utworzonych) miejsc opieki nad dziećmi w wieku do 3 lat – liczba miejsc w przedszkolach w stosunku do liczby dzieci w wieku przedszkolnym, – wyniki uzyskiwane przez uczniów rybnickich szkół w testach kompetencyjnych, – miejsce rybnickich szkół w rankingach, – liczba oraz wartość zrealizowanych inwestycji w szkołach i placówkach przedszkolnych, – liczba nauczycieli objętych wsparciem, – zatrudnialność absolwentów rybnickich szkół (mierzona liczbą osób bezrobotnych w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki + osób poniżej 25 r.ż. zarejestrowanych w PUP Rybnik), – liczba projektów i beneficjentów projektów edukacyjnych realizowanych w partnerstwie szkół, placówek naukowych i kulturalnych	B + C + D

Nazwa przedsięwzięcia/działania	Główny realizowany cel strategii	Inne realizowane cele strategii	Charakter przedsięwzięcia[1]	Sektory zaangażowane w realizację przedsięwzięcia	Główny miernik realizacji przedsięwzięcia	Ranga przedsięwzięcia[2]
P31. Projekty wspierające mieszkańców miasta w zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych: – tworzenie terenów pod budownictwo mieszkaniowe realizowane indywidualnie lub przez deweloperów, – promowanie Rybnika jako miasta atrakcyjnego dla inwestycji deweloperskich, – poszerzanie miejskiego zasobu mieszkaniowego, – podejmowanie działań mających na celu zapobieganiu wyludniania się centrum miasta	C2.3.	C2.5.	I, P	samorząd, biznes (deweloperzy, firmy budowlano-remontowe)	– liczba nowych mieszkań komunalnych pozyskanych do zasobu – liczba wydanych pozwoleń na budowę (budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne i wielorodzinne), – liczba mieszkańców w centrum miasta	B + C
Program 8: ZRÓWNOWAŻONY TRANSPORT I ŚRODOWISKO NATURALNE RYBNIKA						
P32. Poprawa dostępności komunikacyjnej Rybnika dzięki realizacji inwestycji: – budowa Regionalnej Drogi Pszczyna-Racibórz na odcinku przebiegającym przez Miasto Rybnik (Południowa Obwodnica Rybnika), – rozbudowa i modernizacja dróg stanowiących podstawowy szkielet układu drogowego Rybnika	C1.1. C2.4.	C2.2. C3.1. C3.2.	I	samorząd	– czas osiągania Rybnika z głównych ośrodków regionu i subregionu, – czas przejazdu przez miasto w porównywalnych okresach, – wskaźniki bezpieczeństwa na drogach	A + B + D
P33. Węzeł *komunikacji publicznej Subregionu Zachodniego* – budowa centrów przesiadkowych, rozwój połączeń komunikacji publicznej, oraz rozbudowa i modernizacja systemu dróg rowerowych w	C1.1. C2.4.	C2.1. C2.2. C3.1. C3.3. C3.4.	I, O	samorząd, biznes	– liczba połączeń komunikacji publicznej z sąsiednimi ośrodkami, – liczba pasażerów korzystających z centrów przesiadkowych,	C

Nazwa przedsięwzięcia/działania	Główny realizowany cel strategii	Inne realizowane cele strategii	Charakter przedsięwzięcia[1]	Sektory zaangażowane w realizację przedsięwzięcia	Główny miernik realizacji przedsięwzięcia	Ranga przedsięwzięcia[2]
Rybniku, a także podejmowanie działań na rzecz budowy szybkich połączeń szynowych w ramach Subregionu Zachodniego					– liczba ośrodków subregionalnych, regionalnych i poza regionem połączonych bezpośrednio z Rybnikiem za pośrednictwem komunikacji publicznej, – długość dróg rowerowych połączonych w system miejski, – liczba firm powstających w otoczeniu dróg rowerowych (różne usługi dla rowerzystów)	
P34. Budowa Inteligentnego Systemu Transportowego w Rybniku	C2.4.	C1.1. C2.2.	I, O	samorząd	– liczba zainstalowanych inteligentnych systemów transportowych	B
P35. Działania na rzecz ograniczenia niskiej emisji, wdrażania innowacyjnych technologii niskoemisyjnych oraz zwiększenia udziału odnawialnych źródeł energii (OZE), w tym: – budowa infrastruktury służącej do produkcji i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, – wymiana lub modernizacja indywidualnych źródeł ciepła, – modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej oraz budynków wielorodzinnych, – montaż/instalacja efektywnego energetycznie oświetlenia,	C2.4.	C1.3.	I, P, F	samorząd, instytucje publiczne, właściciele domów prywatnych, operatorzy komunikacji publicznej	– poziom zanieczyszczenia składowych środowiska przyrodniczego, – liczba obiektów zmodernizowanych energetycznie, – udział odnawialnych źródeł energii w energii zużywanej ogółem w wybranych kategoriach obiektów (w tym budynki użyteczności publicznej), – liczba nowych /zmodernizowanych punktów oświetleniowych, – udział niskoemisyjnych autobusów w realizacji	A + B + C

Nazwa przedsięwzięcia/działania	Główny realizowany cel strategii	Inne realizowane cele strategii	Charakter przedsięwzięcia[1]	Sektory zaangażowane w realizację przedsięwzięcia	Główny miernik realizacji przedsięwzięcia	Ranga przedsięwzięcia[2]
– zakup nowoczesnych niskoemisyjnych autobusów na potrzeby komunikacji miejskiej w Rybniku, – realizacja programów wspierających mieszkańców i wpływających na zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii i wpływających na zmniejszenie tzw. niskiej emisji, – realizacja programów edukacyjnych oraz kampanii informacyjnych wśród mieszkańców podnoszących świadomość ekologiczną, – budowa lub modernizacja źródeł kogeneracyjnych, – tworzenie warunków do rozwoju sieci gazowniczej i ciepłowniczej					komunikacji miejskiej na terenie Rybnika, – liczba programów skierowanych do mieszkańców oraz wartość dofinansowania, – liczba programów edukacyjnych i kampanii informacyjnych, – długość nowych /zmodernizowanych sieci gazowych i ciepłowniczych, – liczba nowych/ zmodernizowanych źródeł kogeneracyjnych	
P36. Usunięcie materiałów zawierających azbest z budynków spółdzielczych, wspólnot mieszkaniowych, i prywatnych znajdujących się na terenie Rybnika	C2.3. C2.4.		I, F	samorząd, spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe, właściciele budynków	– liczba mieszkań w budynkach/budynków mieszkalnych, z których usunięto azbest, – ilość usuniętych materiałów zawierających azbest	B
P37. Poprawa jakości wody rzeki Nacyny, we współpracy z podmiotami prywatnymi, wraz z poprawą zagospodarowania nabrzeży i terenów przylegających oraz z udostępnieniem ich do celów rekreacyjnych	C2.1. C2.4.	C2.2.	I	samorząd, biznes, mieszkańcy	– jakość wody w Nacynie, – powierzchnia terenów rekreacyjnych, – długość nabrzeża zrewitalizowana/ zagospodarowana na cele rekreacyjne	C

Nazwa przedsięwzięcia/działania	Główny realizowany cel strategii	Inne realizowane cele strategii	Charakter przedsięwzięcia[1]	Sektory zaangażowane w realizację przedsięwzięcia	Główny miernik realizacji przedsięwzięcia	Ranga przedsięwzięcia[2]
P38. Działania zwiększające skuteczność ochrony przed klęskami żywiołowymi wywołanymi zmianami klimatu w Rybniku	C2.3. C2.4.	C2.1.	I	samorząd, RZGW, EDF Polska, PSP, OSP	– opis zrealizowanych działań na rzecz zwiększenia skuteczności ochrony przeciwpowodziowej, – ilość i wartość sprzętu zakupionego na potrzeby służb	D
P39. Rozbudowa Systemu Kompleksowej Gospodarki Odpadami w Rybniku	C2.4.		I	samorząd, biznes	– opis zrealizowanych działań	A
P40. Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w Rybniku	C2.4.		I	samorząd, PWiK Rybnik	– długość nowej oraz zmodernizowanej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej	A + B
CS3. SILNY I ATRAKCYJNY WIZERUNEK RYBNIKA UMOŻLIWIAJĄCY PRZYCIĄGANIE I ZATRZYMYWANIE PODMIOTÓW DECYDUJĄCYCH O ROZWOJU LOKALNYM ORAZ PEŁNE WYKORZYSTYWANIE ATUTÓW MIASTA						
Program 8: RYBNICKIE MAGNESY – EMBLEMATYCZNE MIEJSCA I WYDARZENIA						
P41. Działania promocyjne mające na celu podnoszenie rangi wyróżniających wydarzeń realizowanych w Rybniku	C3.1.	C3.2.	P	samorząd, biznes, kultura, sport, media,	– liczba uczestników wydarzeń, – obecność rybnickich wydarzeń w mediach regionalnych i ponadregionalnych	A + B + D
P42. *Twarze Rybnika* – budowanie wizerunku miasta w oparciu o systemową promocję wybitnych Rybniczan	C3.4.	C3.3.	P	samorząd, nauka, kultura, biznes, sport, media	– obecność rybnickich osobistości w mediach regionalnych i ponadregionalnych	B + D
P43. Kreowanie w Śródmieściu miejsc i wydarzeń animowanych przez aktywność osób młodych z Rybnika i regionu oraz przyciągających	C3.3.	C3.1. C3.4.	P, W	samorząd, nauka, kultura, biznes, media	– liczba wydarzeń oraz uczestników wydarzeń, w tym wydarzeń plenerowych	C + D

Nazwa przedsięwzięcia/działania	Główny realizowany cel strategii	Inne realizowane cele strategii	Charakter przedsięwzięcia[1]	Sektory zaangażowane w realizację przedsięwzięcia	Główny miernik realizacji przedsięwzięcia	Ranga przedsięwzięcia[2]
studentów, osoby młode oraz innych odbiorców					– liczba uczestników spoza miasta, w tym z zagranicy	
P44. Rozwój bazy sportowej, w tym: – umożliwiającej rozwój sportu młodzieżowego, oraz – realizację zawodów sportowych krajowych i międzynarodowych na najwyższym poziomie – budowę/rozbudowę stadionu oraz hali sportowo rekreacyjnej	C3.1.	-	I, W	samorząd, sport	– liczba wydarzeń sportowych o randze krajowej i międzynarodowej, – liczba widzów, – liczba zmodernizowanych /wybudowanych obiektów sportowych,	B + D + E
P45. Wspieranie działań mających na celu podnoszenie poziomu sportowego zespołów młodzieżowych z Rybnika oraz utalentowanej młodzieży w sportach indywidualnych	C3.1.	-	I, W	samorząd, sport	– liczba zespołów/klubów sportowych, które uzyskały wsparcie ze strony samorządu, – liczba utalentowanej młodzieży w sportach indywidualnych, które uzyskały wsparcie ze strony samorządu	B
P46. Nowe wydarzenia w historycznych i rewitalizowanych przestrzeniach miasta	C3.1. C3.4.	-	P, W	samorząd, biznes, sektor pozarządowy, media	– liczba wydarzeń, – liczba widzów	E
P47. Wykreowanie w partnerstwie podmiotów lokalnych cyklicznego wydarzenia biznesowego typu targowo-konferencyjnego nawiązującego do specjalizacji gospodarczych i naukowych Rybnika	C3.2.	-	P, W	samorząd, biznes, nauka, kultura, media	– liczba reprezentowanych podmiotów	E
P48. Rozwój bazy noclegowej i gastronomicznej	-	C3.1. C3.2. C3.4.	I	biznes	– liczba miejsc noclegowych i stopień ich wykorzystania, – liczba punktów gastronomicznych	C

Nazwa przedsięwzięcia/działania	Główny realizowany cel strategii	Inne realizowane cele strategii	Charakter przedsięwzięcia[1]	Sektory zaangażowane w realizację przedsięwzięcia	Główny miernik realizacji przedsięwzięcia	Ranga przedsięwzięcia[2]
P49. Popularyzacja nauki i innowacji wśród mieszkańców regionu, w tym w szczególności wśród młodzieży, a także promocja innowacji wdrażanych przez rybnickie firmy i ich zastosowań w gospodarce	C3.1.	C1.2. C1.3. C2.1. C3.4.	K, I, O, E, W	samorząd, biznes, nauka, edukacja, sektor pozarządowy	– liczba inicjatyw promujących naukę i innowacje	E
P50. Zachowanie i eksponowanie dziedzictwa kulturowego Ziemi Rybnickiej poprzez działania popularyzatorskie, muzealne i naukowe	C3.4.	-	A	samorząd, nauka, kultura, sektor pozarządowy, mieszkańcy	– liczba inicjatyw na rzecz zachowania i eksponowania dziedzictwa kulturowego Rybnika (inicjatywy badawcze, wydawnicze, wydarzenia etc.)	B + D
CS4. RYBNIK KRAJOWYM LIDEREM WE WDRAŻANIU NOWOCZESNYCH ROZWIĄZAŃ W DZIEDZINIE ZARZĄDZANIA ROZWOJEM LOKALNYM						
Program 9: SPOŁECZEŃSTWO OBYWATELSKIE RYBNIKA						
P51. Wsparcie Sektora Pozarządowego poprzez system szkoleń i doradztwa dla sektora pozarządowego w zakresie zarządzania projektami i pozyskiwania środków zewnętrznych	C4.1. C4.3.	C4.2. C2.5.	E, F	samorząd, sektor pozarządowy, edukacja, nauka, mieszkańcy	– liczba przeszkolonych osób, – pozyskiwane środki przez organizacje pozarządowe	A + B + D
P52. Realizacja budżetu obywatelskiego	C4.1. C4.3.	C4.2.	F	samorząd, sektor pozarządowy, mieszkańcy	– liczba i wartość projektów realizowanych w oparciu o budżet obywatelski	A + D
P53. *Linia Obywatelska* – stworzenie mechanizmów i struktur umożliwiających utrzymywanie bezpośredniego kontaktu między mieszkańcami a władzami lokalnymi oraz włączanie mieszkańców w proces zarządzania miastem:	C4.1. C4.3.	C4.2.	O, F	samorząd, sektor pozarządowy, mieszkańcy	– liczba obywatelskich projektów zgłaszanych przez społeczności lokalne i przyjętych do realizacji, – nowe wdrożone mechanizmy i narzędzia konsultacji	A + B + D

Nazwa przedsięwzięcia/działania	Główny realizowany cel strategii	Inne realizowane cele strategii	Charakter przedsięwzięcia[1]	Sektory zaangażowane w realizację przedsięwzięcia	Główny miernik realizacji przedsięwzięcia	Ranga przedsięwzięcia[2]
– mechanizmy wypracowywania lokalnego konsensusu, – informatyczne narzędzia konsultacji, – współpraca z Radami Dzielnic						
P54. *Młodzi dla Rybnika* – stworzenie systemu wspierającego aktywność obywatelską młodych mieszkańców: – rozwijanie edukacji obywatelskiej oraz rozwój wolontariatu w szkołach, – tworzenie miejsc dla realizacji społecznej aktywności młodych mieszkańców, – wykorzystywanie kontaktów Rybnika z innymi ośrodkami dla przeszczepiania dobrych wzorców aktywności obywatelskiej ludzi młodych (w tym podróże studialne)	C4.3.	C4.1. C4.2.	O, E, P, F, W	samorząd, edukacja, sektor pozarządowy	– liczba osób angażujących się w projekty realizowane na rzecz społeczności lokalnych, – środki pozyskiwane na projekty inicjowane przez młodych mieszkańców miasta	B + D
P55. Seniorzy dla Rybnika –system wspierania aktywności rybnickich seniorów obejmujący m.in. – współpracę z Radą Seniorów oraz stowarzyszeniami reprezentującymi środowiska seniorów, – popularyzację wolontariatu i innych aktywności społecznych wśród osób starszych, – realizację programów zwiększenia aktywności seniorów w Rybniku	C4.3.	C4.1. C4.2.	O, E, P, F, W	samorząd, sektor pozarządowy	– liczba inicjatyw i programów na rzecz osób starszych	B + D

Nazwa przedsięwzięcia/działania	Główny realizowany cel strategii	Inne realizowane cele strategii	Charakter przedsięwzięcia[1]	Sektory zaangażowane w realizację przedsięwzięcia	Główny miernik realizacji przedsięwzięcia	Ranga przedsięwzięcia[2]
Program 10: KREATYWNOŚĆ I OTWARTOŚĆ WŁADZ MIASTA						
P56. Wspólne gospodarowanie terenami w strefach stykowych z sąsiednimi gminami Rybnika: – wspólne analizy i wspólne planowanie, – realizacja wspólnych inwestycji, – wspólne promowanie przygotowanych terenów, – wspólna ochrona terenów o wartościach przyrodniczych lub kulturowych	C4.4.	zależnie od treści współpracy	K, I, A, P	samorząd	– powierzchnia terenów uaktywnionych lub lepiej chronionych dzięki współpracy Rybnika z sąsiednimi gminami, – liczba wspólnych działań, inicjatyw i projektów	B + D
P57. Kreowanie projektów o znaczeniu subregionalnym i pozyskiwanie partnerów do ich realizacji w gminach Subregionu Zachodniego	C4.4.	zależnie od treści projektów	K oraz zależnie od treści projektów	samorząd oraz inne sektory zależnie od treści projektów	– liczba i wartość inicjowanych projektów, – liczba gmin i innych podmiotów angażujących się w inicjowane /realizowane przez Rybnik projekty, – inne wskaźniki zależne od treści inicjowanych projektów	C + D
P58. Inicjowanie lub udział Rybnika w projektach regionalnych, ponadregionalnych i międzynarodowych	C4.4.	zależnie od treści projektów	K oraz zależnie od treści projektów	samorząd oraz inne sektory zależnie od treści projektów	– liczba oraz wartość inicjowanych /realizowanych projektów, – liczba gmin i innych podmiotów angażujących się w inicjowane /realizowane przez Rybnik projekty, – inne wskaźniki zależne od treści projektów	C + D

Nazwa przedsięwzięcia/działania	Główny realizowany cel strategii	Inne realizowane cele strategii	Charakter przedsięwzięcia[1]	Sektory zaangażowane w realizację przedsięwzięcia	Główny miernik realizacji przedsięwzięcia	Ranga przedsięwzięcia[2]
P59. Rozwój funkcji metropolitalnych Rybnika	C4.2. C4.4.	C1.2 C1.3 C2.1 C3.1	I, P	samorząd, edukacja, kultura, biznes	– opis podjętych działań	C + D
P60. Doskonalenie systemu zarządzania jakością oraz zwiększenie efektywności i skuteczności działania Urzędu Miasta Rybnika	C4.2		O	samorząd	– ocena funkcjonowania urzędu, – informacja o realizacji programu szkoleń	D
P61. Poprawa efektywności funkcjonowania samorządu lokalnego poprzez rozwój e-usług publicznych oraz cyfrowych zasobów publicznych, w tym rozwój systemu E-karty.	C4.2	C2.1	O	samorząd, edukacja, kultura, biznes	– liczba nowych wdrożonych e-usług publicznych, – liczba udostępnionych cyfrowych zasobów publicznych	D

8. Zasady wdrażania strategii rozwoju miasta Rybnika

Praca nad strategią rozwoju miasta Rybnika wyrastała z pewnych założeń, których znaczenie nie kończy się wraz z zakończeniem formułowania dokumentu. Założenia te zachowują swoją aktualność przez cały okres wdrażania strategii oraz jej aktualizowania. Rola jakiejkolwiek strategii, w tym również strategii rozwoju miasta Rybnika, nie może być sprowadzana do listy zadań czy prostego planu działania. Efektywna strategia powinna być aktywna, to znaczy powinna rozwijać się wraz ze zmianami zachodzącymi w mieście i jego otoczeniu i powinna stale dostarczać odpowiedzi na nowe wyzwania. Strategia nie ma też być dokumentem, który poprzez sztywne regulowanie wszelkich działań w mieście ograniczy innowacyjność i swobodę działania podmiotów lokalnych. Jest ona raczej bazą do stałego doskonalenia procesu zarządzania rozwojem miasta i skutecznej realizacji założonych celów rozwoju.

Należy pamiętać, że strategia została przygotowana w oparciu o dostępną wiedzę, stara się uwzględniać procesy rozwoju, lecz wraz z upływem czasu, zarówno część diagnostyczna, jak i inne części strategii będą ulegały stopniowej dezaktualizacji. Zjawisko to może mieć charakter ewolucyjny, może się też dokonać w sposób skokowy na skutek wystąpienia nieprzewidzianych istotnych zjawisk. Podobnie zmieniają się oczekiwania mieszkańców i ich postrzeganie rzeczywistości. We współczesnym społeczeństwie, cechującym się rosnącym tempem wymiany informacji z otoczeniem ciągle wzrasta dynamika kształtowania się nowych wzorców zachowań, preferencji, trendów społecznych, co z kolei przekłada się na nową treść wizji i celów rozwoju miasta. Stąd też, finalizacja procesu formułowania strategii nie jest równoznaczna z zamknięciem procesu kreatywnego myślenia o przyszłości miasta. Należy w sposób permanentny kontrolować zachodzące zmiany i modyfikować w zgodzie z nimi treść strategii.

Powyższe argumenty nakazują wprowadzenie do strategii kolejnej części, to jest kompleksowej procedury zarządzania strategią. Nie jest to bynajmniej część o wyłącznie techniczno-proceduralnym charakterze, bowiem jej realizacja prowadzić będzie do zmian merytorycznych w strategii. Procedura zarządzania strategią obejmuje szereg komponentów, które powinny być realizowane w sposób ciągły. Należą do nich:

- stale prowadzony monitoring uwarunkowań decydujących o procesie wdrażania strategii obejmujący:
  - stworzenie systemu aktualizowania wiedzy o sytuacji miasta, w ramach którego będą gromadzone i interpretowane dane znajdujące się w gestii Urzędu Miasta Rybnika (oraz jednostek organizacyjnych miasta), a także innych podmiotów posiadających istotną wiedzę o mieście (w tym tworzenie wspólnych baz danych),
  - porównywanie charakteru i skali faktycznych zjawisk z prognozami zawartymi w strategii,
  - stałe aktualizowanie diagnozy strategicznej w oparciu o przeprowadzane obserwacje,
  - systematyczne monitorowanie zewnętrznych źródeł wsparcia dla realizacji programów i projektów;
- przygotowywanie na podstawie strategii opracowań tematycznych (strategii, planów, programów) uszczegóławiających ogólne zapisy strategii (np. program promocji miasta, program rozwoju turystyki itp.), realizujących wizję i cele strategiczne;

- koordynowanie strategii z istniejącymi oraz tworzonymi dokumentami lokalnymi przy założeniu, że strategia jest dokumentem nadrzędnym w lokalnym systemie planowania; wskazane jest dokonywanie okresowych przeglądów sformułowanych dokumentów strategicznych pod kątem zgodności ze strategią; opracowywanie nowych dokumentów powinno być przeprowadzane w ścisłej zgodności z zapisami strategii; w ten sposób – w warstwie koncepcyjnej – będzie następowało uszczegółowianie strategii, a w warstwie realizacyjnej stopniowe wdrażanie strategii;
- budżetowanie strategii zarówno w okresach rocznych, jak również, na tyle, na ile to możliwe, w horyzoncie wieloletnim;
- promowanie strategii wśród mieszkańców miasta, zwłaszcza w zakresie oczekiwanych efektów wdrożeniowych oraz możliwości wprowadzania do strategii nowych projektów realizowanych przez mieszkańców i wskazywania zakresu możliwego wsparcia (przedstawianie strategii jako formuły współpracy społeczności lokalnej); promocja winna zostać oparta nie tylko na instrumentach informacyjnych, sprowadzających w odbiorze społecznym strategię do kolejnego dokumentu władzy lokalnej, ale przede wszystkim na instrumentach aktywizujących mieszkańców, ze szczególnym uwzględnieniem efektywnego systemu wsparcia dla działań (projektów) społecznych;
- kreowanie liderów lokalnych, stymulowanie zawiązywania lokalnych środowisk (dla dzielnic, grup społecznych, demograficznych, zawodowych itp.); na różnych etapach realizacji strategii zmieniać się będzie rola różnych podmiotów lokalnych, dlatego należy zadbać, aby ciągle pojawiały się nowe podmioty skłonne do realizacji projektów wdrożeniowych, a jednocześnie motywujące resztę społeczności lokalnej do działania;
- zapewnienie otwartości strategii, możliwości jej modyfikacji w drodze konsultacji społecznych; strategia powinna być aktualizowana w sposób ciągły; należy ograniczać zmiany skokowe, a szczególnie próby zawieszenia realizacji lub tworzenia całkowicie nowej strategii; nawet w momentach przełomowych, gdy pozornie strategia ulegnie gwałtownej dezaktualizacji należy tworzyć kolejne opracowania w oparciu o doświadczenia z realizacji dotychczasowej strategii.

Mając na uwadze powyższe uwarunkowania monitoring realizacji strategii powierzony zostanie Prezydentowi Miasta Rybnika, który opracuje szczegółowe zasady jego prowadzenia.

Wdrażanie strategii będzie realizowane w ramach dwu komplementarnych nurtów działania:

- nurtu projektowego polegającego na przygotowywaniu i wdrażaniu projektów zgodnych z celami rozwoju miasta,
- nurtu organizacyjnego skupiającego się na stwarzaniu warunków dla realizacji projektów i usprawnianiu funkcjonowania władzy lokalnej.

Lista projektów strategicznych powinna być systematycznie modyfikowana i uzupełniana o nowe projekty, zgłaszane zarówno przez władze lokalne jak i społeczność lokalną. Preferować należy te projekty, dla których:

- sporządzono kompletną kartę projektową zawierającą dokładny opis przedsięwzięcia i uzasadniającą znaczenie projektu dla rozwoju miasta lub zaspokojenia oczekiwań określonej grupy mieszkańców,
- określono orientacyjne koszty realizacji projektu oraz wskazano potencjalne źródła finansowania,

- zaproponowano lidera projektu, który jest gotów wziąć na siebie podstawowe obowiązki organizacyjne.

Szczegółowe kryteria wyboru projektów do realizacji obejmują:

- wymiar oczekiwanych pozytywnych efektów dla społeczności lokalnej oraz wpływ na strategiczny (kompleksowy i długofalowy) rozwój miasta,
- stwarzanie dobrych warunków wyjściowych dla realizacji kolejnych projektów i komplementarność wobec innych projektów,
- poprawa regionalnego wizerunku miasta, stwarzanie pozytywnych wyróżników miasta w otoczeniu,
- społeczna akceptacja projektu, wyrażana przede wszystkim poprzez zaangażowanie mieszkańców w realizację projektu,
- poziom kosztów, jakie musi ponieść miasto na realizację projektów,
- finansowy efekt mnożnikowy wyrażony możliwościami multiplikowania środków zainwestowanych przez miasto w realizację projektu (zdolność do koncentrowania wokół projektów podmiotów inwestujących własne środki finansowe lub pozyskiwania wsparcia z dostępnych funduszy),
- czas uzyskania efektów z tytułu realizacji projektu (w tym pojawienie się zauważalnych dla społeczności lokalnej efektów cząstkowych, nawet jeżeli ostateczne sfinalizowanie projektu jest odległe).

9. Spis tabel

Tabela 1. Składowe wyróżników oraz znaczenie wyróżników dla rozwoju miasta 11
Tabela 2. Wyzwania i ich konsekwencje dla strategicznego rozwoju miasta 14
Tabela 3. Scenariusz ewolucyjnego rozwoju Rybnika „Rybnik 2020+" 18
Tabela 4. Wizja rozwoju Rybnika „Rybnik 2020+" 20
Tabela 5. Struktura celów rozwoju Rybnika 23
Tabela 6. Cel główny 24
Tabela 7. Cele strategiczne i cele szczegółowe Rybnika do roku 2020 26
Tabela 8. Uwarunkowania realizacji celów rozwoju miasta Rybnika – Analiza SWOT 28
Tabela 9. Programy wdrażające cele strategii miasta Rybnika 33
Tabela 10. Programy i przedsięwzięcia wdrażające cele strategii miasta Rybnika 35

10. Spis schematów

Schemat 1. Pożądane zmiany będące wynikiem realizacji strategii 5
Schemat 2. Struktura strategii rozwoju Rybnika 6
Schemat 3. Pozytywne wyróżniki Rybnika 10
Schemat 4. Priorytetowe dziedziny rozwoju miasta 22

Załącznik nr 1 - Powiązania strategii rozwoju Rybnika ze *Strategią Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”* i *Strategią rozwoju Subregionu Zachodniego Województwa Śląskiego*

Rozwój Rybnika – ze względu na potencjał miasta oraz rolę pełnioną w województwie śląskim i Subregionie Zachodnim – jest silnie powiązany z rozwojem swojego bliższego i dalszego otoczenia. Wdrażanie strategii rozwoju Rybnika powinno prowadzić do wzmacniania pozycji miasta. Należy to rozumieć jako podwyższanie jego zdolności do zasilania procesów rozwoju zachodzących w regionie i subregionie. Pozycja Rybnika będzie tak silna, jak silne będzie pozytywne oddziaływanie wywierane na sytuację innych miast i gmin.

Równocześnie, miasto dla swojego rozwoju musi wykorzystywać procesy i potencjały dostępne w otoczeniu. Strategia rozwoju Rybnika powinna być wdrażana przy wykorzystaniu środków zewnętrznych oraz w partnerstwie z innymi jednostkami terytorialnymi. Obydwa argumenty przemawiają za skorelowaniem strategii rozwoju miasta ze „Strategią Rozwoju Województwa Śląskiego *Śląskie 2020+*” oraz ze „Strategią rozwoju Subregionu Zachodniego”. W poniższych tabelach dokonano zestawienia celów strategii Rybnika z celami wymienionych dokumentów.

Tabela 1. Relacje między celami strategii rozwoju Rybnika a celami strategicznymi rozwoju województwa śląskiego

(Legenda: ☑☑ - relacja bezpośrednia, ☑ - relacja pośrednia)

CELE SZCZEGÓŁOWE STRATEGII ROZWOJU RYBNIKA	CELE STRATEGICZNE WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO			
	C1. Województwo śląskie regionem nowej gospodarki rozwijającej się w oparciu o innowacyjność i kreatywność	**C2. Województwo śląskie regionem o wysokiej jakości życia opierającej się na powszechnej dostępności do usług publicznych o wysokim standardzie**	**C3. Województwo śląskie regionem atrakcyjnej i funkcjonalnej przestrzeni**	**C4. Województwo śląskie regionem otwartym będącym istotnym partnerem rozwoju Europy**
C1.1. Atrakcyjność biznesowa Rybnika opierająca się na dostępności dobrze przygotowanych terenów inwestycyjnych, dogodnym skomunikowaniu miasta, wysokich kwalifikacjach kadr i korzystnym klimacie dla firm lokalnych i inwestorów zewnętrznych	☑☑	☑	☑	☑
C1.2. Wysoka konkurencyjność rybnickich firm wzmacniana dzięki ich funkcjonowaniu w wewnętrznych i zewnętrznych sieciach współpracy oraz partnerstwie z podmiotami nauki, badań i kultury	☑☑			☑☑
C1.3. Rozwijające się przedsiębiorstwa nowej gospodarki kreujące i wykorzystujące rozwiązania innowacyjne	☑☑			
C1.4. Wysoka zdolność rybnickich firm do tworzenia miejsc pracy o wysokiej jakości oraz wykorzystywania lokalnego i regionalnego kapitału ludzkiego	☑☑	☑		

CELE SZCZEGÓŁOWE STRATEGII ROZWOJU RYBNIKA	CELE STRATEGICZNE WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO			
	C1. Województwo śląskie regionem nowej gospodarki rozwijającej się w oparciu o innowacyjność i kreatywność	**C2. Województwo śląskie regionem o wysokiej jakości życia opierającej się na powszechnej dostępności do usług publicznych o wysokim standardzie**	**C3. Województwo śląskie regionem atrakcyjnej i funkcjonalnej przestrzeni**	**C4. Województwo śląskie regionem otwartym będącym istotnym partnerem rozwoju Europy**
C2.1. Dostępność usług edukacyjnych, kulturalnych, rekreacyjnych, zdrowotnych i opiekuńczych umożliwiających rozwój mieszkańców oraz wspierających rozwój rodziny		☑☑		
C2.2. Atrakcyjne przestrzenie publiczne z dostępem do usług handlowych i usług czasu wolnego	☑	☑	☑☑	
C2.3. Dogodne warunki dla zaspokajania potrzeb mieszkaniowych przez młodych mieszkańców Rybnika		☑	☑	
C2.4. Wysoka jakość środowiska przyrodniczego wyróżniająca Rybnik wśród innych dużych miast regionu		☑	☑☑	
C2.5. Silne więzi łączące mieszkańców miasta i wzmacniające ich poczucie bezpieczeństwa.		☑	☑	
C3.1. Oferta wydarzeń kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych tworząca wyróżniający wizerunek Rybnika		☑☑	☑	
C3.2. Rybnik miastem ważnych wydarzeń biznesowych i naukowych	☑			☑
C3.3. Wizerunek Rybnika jako miasta młodego i pełnego energii dzięki rozwojowi funkcji akademickich i życia studenckiego		☑	☑	

CELE SZCZEGÓŁOWE STRATEGII ROZWOJU RYBNIKA	CELE STRATEGICZNE WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO			
	C1. Województwo śląskie regionem nowej gospodarki rozwijającej się w oparciu o innowacyjność i kreatywność	**C2. Województwo śląskie regionem o wysokiej jakości życia opierającej się na powszechnej dostępności do usług publicznych o wysokim standardzie**	**C3. Województwo śląskie regionem atrakcyjnej i funkcjonalnej przestrzeni**	**C4. Województwo śląskie regionem otwartym będącym istotnym partnerem rozwoju Europy**
C3.4. Miejsca i symbole Rybnika tworzące wyróżniki miasta i przyciągające odwiedzających	☑		☑☑	
C4.1. Szeroki udział mieszkańców w procesach decyzyjnych w mieście		☑		
C4.2. Wysoka skuteczność miasta w aktywizacji potencjałów wewnętrznych oraz pozyskiwaniu potencjałów zewnętrznych na rzecz rozwoju lokalnego	☑☑	☑	☑	☑
C4.3. Wysoka aktywność sektora obywatelskiego umożliwiająca mieszkańcom włączanie się w procesy rozwoju lokalnego		☑		
C4.4. Rybnik inicjatorem innowacyjnych projektów realizowanych w partnerstwie z innymi gminami oraz projektów transgranicznych				☑☑

Tabela 2. Relacje między celami strategii rozwoju Rybnika a celami strategicznymi rozwoju Subregionu Zachodniego

(Legenda: ☑☑ - relacja bezpośrednia, ☑ - relacja pośrednia)

CELE SZCZEGÓŁOWE STRATEGII ROZWOJU RYBNIKA	CELE STRATEGICZNE SUBREGIONU ZACHODNIEGO			
	C1. Konkurencyjna struktura gospodarcza Subregionu Zachodniego opierająca się na wykorzystywaniu potencjałów wewnętrznych oraz powiązaniach z sąsiednimi centrami rozwoju nowej gospodarki	**C2. Wysoka jakość kapitału ludzkiego zwiększająca szanse rozwoju indywidualnego oraz wspierająca rozwój społeczny i gospodarczy subregionu**	**C3. Spójna, atrakcyjna i bezpieczna przestrzeń warunkująca rozwój aktywności mieszkańców i stanowiąca wyróżnik subregionu w otoczeniu**	**C4. Nowe perspektywy rozwoju oraz wysoka pozycja Subregionu Zachodniego w otoczeniu wynikająca ze wspólnej realizacji polityki rozwoju przez gminy subregionu**
C1.1. Atrakcyjność biznesowa Rybnika opierająca się na dostępności dobrze przygotowanych terenów inwestycyjnych, dogodnym skomunikowaniu miasta, wysokich kwalifikacjach kadr i korzystnym klimacie dla firm lokalnych i inwestorów zewnętrznych	☑☑	☑	☑	☑
C1.2. Wysoka konkurencyjność rybnickich firm wzmacniana dzięki ich funkcjonowaniu w wewnętrznych i zewnętrznych sieciach współpracy oraz partnerstwie z podmiotami nauki, badań i kultury	☑☑			☑
C1.3. Rozwijające się przedsiębiorstwa nowej gospodarki kreujące i wykorzystujące rozwiązania innowacyjne	☑☑			
C1.4. Wysoka zdolność rybnickich firm do tworzenia miejsc pracy o wysokiej jakości oraz wykorzystywania lokalnego i regionalnego kapitału ludzkiego	☑	☑		

CELE SZCZEGÓŁOWE STRATEGII ROZWOJU RYBNIKA	CELE STRATEGICZNE SUBREGIONU ZACHODNIEGO			
	C1. Konkurencyjna struktura gospodarcza Subregionu Zachodniego opierająca się na wykorzystywaniu potencjałów wewnętrznych oraz powiązaniach z sąsiednimi centrami rozwoju nowej gospodarki	**C2. Wysoka jakość kapitału ludzkiego zwiększająca szanse rozwoju indywidualnego oraz wspierająca rozwój społeczny i gospodarczy subregionu**	**C3. Spójna, atrakcyjna i bezpieczna przestrzeń warunkująca rozwój aktywności mieszkańców i stanowiąca wyróżnik subregionu w otoczeniu**	**C4. Nowe perspektywy rozwoju oraz wysoka pozycja Subregionu Zachodniego w otoczeniu wynikająca ze wspólnej realizacji polityki rozwoju przez gminy subregionu**
C2.1. Dostępność usług edukacyjnych, kulturalnych, rekreacyjnych, zdrowotnych i opiekuńczych umożliwiających rozwój mieszkańców oraz wspierających rozwój rodziny		☑☑		☑
C2.2. Atrakcyjne przestrzenie publiczne z dostępem do usług handlowych i usług czasu wolnego	☑		☑☑	
C2.3. Dogodne warunki dla zaspokajania potrzeb mieszkaniowych przez młodych mieszkańców Rybnika			☑	
C2.4. Wysoka jakość środowiska przyrodniczego wyróżniająca Rybnik wśród innych dużych miast regionu			☑☑	
C2.5. Silne więzi łączące mieszkańców miasta i wzmacniające ich poczucie bezpieczeństwa.		☑	☑☑	
C3.1. Oferta wydarzeń kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych tworząca wyróżniający wizerunek Rybnika	☑	☑	☑	
C3.2. Rybnik miastem ważnych wydarzeń biznesowych i naukowych	☑			

CELE SZCZEGÓŁOWE STRATEGII ROZWOJU RYBNIKA	CELE STRATEGICZNE SUBREGIONU ZACHODNIEGO			
	C1. Konkurencyjna struktura gospodarcza Subregionu Zachodniego opierająca się na wykorzystywaniu potencjałów wewnętrznych oraz powiązaniach z sąsiednimi centrami rozwoju nowej gospodarki	**C2. Wysoka jakość kapitału ludzkiego zwiększająca szanse rozwoju indywidualnego oraz wspierająca rozwój społeczny i gospodarczy subregionu**	**C3. Spójna, atrakcyjna i bezpieczna przestrzeń warunkująca rozwój aktywności mieszkańców i stanowiąca wyróżnik subregionu w otoczeniu**	**C4. Nowe perspektywy rozwoju oraz wysoka pozycja Subregionu Zachodniego w otoczeniu wynikająca ze wspólnej realizacji polityki rozwoju przez gminy subregionu**
C3.3. Wizerunek Rybnika jako miasta młodego i pełnego energii dzięki rozwojowi funkcji akademickich i życia studenckiego		☑		
C3.4. Miejsca i symbole Rybnika tworzące wyróżniki miasta i przyciągające odwiedzających			☑☑	
C4.1. Szeroki udział mieszkańców w procesach decyzyjnych w mieście		☑	☑	
C4.2. Wysoka skuteczność miasta w aktywizacji potencjałów wewnętrznych oraz pozyskiwaniu potencjałów zewnętrznych na rzecz rozwoju lokalnego				☑
C4.3. Wysoka aktywność sektora obywatelskiego umożliwiająca mieszkańcom włączanie się w procesy rozwoju lokalnego		☑	☑	
C4.4. Rybnik inicjatorem innowacyjnych projektów realizowanych w partnerstwie z innymi gminami oraz projektów transgranicznych				☑☑

Załącznik nr 2 – Lista uczestników warsztatów

Warsztaty Strategiczne:

- 26 lutego 2013 r.
- 3 kwietnia 2013 r.
- 8 maja 2013 r.
- 20 maja 2013 r. – warsztaty strategiczne z udziałem przedstawicieli rybnickich szkół ponadgimnazjalnych i Młodzieżowej Rady Miasta Rybnika
- 19 czerwca 2013 r.
- 19 czerwca 2013 r. – Warsztaty strategiczne - gospodarka

Prowadzenie warsztatów: dr Krzysztof Wrana – Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach

Uczestnicy warsztatów strategicznych (kolejność alfabetyczna):

- Ks. Marek Bernacki, Parafia Matki Bożej Częstochowskiej,
- Teresa Bierza, Powiatowy Urząd Pracy w Rybniku,
- Janusz Burdak, Makro Cash and Carry Polska S.A. - Hala Makro Rybnik,
- Agnieszka Buss-Czylok, Bank BGŻ Oddział Rybnik,
- Anna Cebula, Centrum Rozwoju Inicjatyw Społecznych CRIS,
- dr Jan Czempas, Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach,
- Krystyna Damaszk, Politechnika Śląska, CKI Rybnik,
- Wojciech Damec, DB Schenker Rail Polska S.A.,
- Stanisław Jaszczuk, Radny Miasta Rybnika (Prawo i Sprawiedliwość),
- Jerzy Kajzerek, Ośrodek Pomocy Społecznej w Rybniku,
- Marek Kaźmierczak, EDF Polska S.A. Oddział Rybnik,
- Andrzej Korbasiewicz, Izba Rzemieślnicza w Rybniku,
- Witold Kotarba, Alan Systems,
- Juliusz Kowalczyk, Rybnicka Rada Sportu, KS Polonia Rybnik,
- Piotr Kuczera, Radny Miasta Rybnika (Platforma Obywatelska),
- Kazimierz Majka, Ecol Sp. z o.o.,
- Leszek Małachowski, EDF Polska S.A. Oddział Rybnik,
- Piotr Masłowski, Centrum Rozwoju Inicjatyw Społecznych CRIS,
- Krzysztof Mężyk, LUBAR Sp. J.,
- Henryk Michalik, Tenneco Automotive Polska Sp. z o.o.
- Judyta Mojżesz –Zimończyk, Sare S.A.,
- Jan Mura, Radny Miasta Rybnika (Blok Samorządowy Rybnik),
- Szymon Nieszporek, Młodzieżowa Rada Miasta Rybnika,
- Leszek Nokielski, Polstage Sp. z o.o.,
- Janusz Piechoczek, Centrum Rozwoju Inicjatyw Społecznych CRIS,
- Rafał Piszczek, Biostat,
- Wojciech Pfeifer, Cech Rzemiosł oraz Małej i Średniej Przedsiębiorczości,
- Maciej Puzon, Rybnicki Inkubator Technologiczny, GAPP S.A.,
- Bogdan Pytlok, PST Transgór S.A.,
- Grażyna Rycman, Izba Przemysłowo-Handlowa Rybnickiego Okręgu Przemysłowego,
- Jerzy Siedlaczek, Polstage Sp. z o.o., Izba Przemysłowo-Handlowa Rybnickiego Okręgu Przemysłowego,

- Sabina Smołka, Młodzieżowa Rada Miasta Rybnika,
- Tadeusz Śpiewok, Izba Rzemieślnicza w Rybniku,
- Adam Świerczyna, Rybnickie Centrum Kultury,
- Małgorzata Tlołka, Powiatowy Urząd Pracy w Rybniku,
- Janusz Trojan, Fundacja Ekologiczna „Ekoterm Silesia”,
- Wacław Troszka, Gazeta Rybnicka,
- Katarzyna Tum, Alan Systems,
- Rafał Tymusz, Rybnicka Rada Sportu, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji,
- Adam Wawoczny, Związek Gmin i Powiatów Subregionu Zachodniego Województwa Śląskiego z siedzibą w Rybniku,
- Aleksandra Witoszek, Młodzieżowa Rada Miasta Rybnika,
- Michał Wojaczek, Dom Kultury Chwałowice,
- Stanisław Wójtowicz, Fundacja Elektrowni Rybnik,
- Artur Zając, Utex Sp. z o.o.,

oraz przedstawiciele Urzędu Miasta Rybnika

- Adam Fudali, Prezydent Miasta Rybnika,
- Michał Śmigielski, Zastępca Prezydenta Miasta Rybnika,
- Ewa Ryszka, Zastępca Prezydenta Miasta Rybnika,
- Joanna Kryszczyszyn, Zastępca Prezydenta Miasta Rybnika,
- Joanna Hawel, Urząd Miasta Rybnika,
- Bartłomiej Kozieł, Urząd Miasta Rybnika,
- Mateusz Motyka, Urząd Miasta Rybnika,
- Alina Rożek, Urząd Miasta Rybnika,
- Patryk Gogolok, Urząd Miasta Rybnika.